

Vestiging in beeld.
Pedagogisch werkplan
van onze vestiging
Grasland voor
dagopvang en
voorschoolse educatie
(VE) [2025]

Inhoud:

Inleiding.

- Pedagogisch Kompas in het kort
- [Voorschoolse educatie \(VE\)](#)

Nuttige informatie: van dagritme tot stamgroepen.

- Eigenheid van onze vestiging
- Onze vestiging
- Stamgroepen
- Vaste gezichten
- Beroepskracht-kindratio (BKR)
- Beroepskrachten in opleiding en stagiairs

Opvoeden doen we samen.

Met ouders

- Kennismaken en wennen
- De mentor
- [Spelinloop](#)
- Elkaar informeren
- Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Door groepsmanagement

- Gedifferentieerd werken
- [Beredeneerd werken](#)
- Teamwerk
- Samen kinderen volgen
- Naar een volgende groep of naar de basisschool
- Signaleren van bijzonderheden
- Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen
- Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

Met andere organisaties

- Doorgaande lijn met het onderwijs
- Samenwerken met andere organisaties

In een rijke uitdagende omgeving.

- Indeling van de ruimte
- Inrichting van de hoeken en plekken
- Geordend materiaal
- Buitenruimte
- [Duidelijkheid voor ieder kind](#)

Met ruimte voor initiatief.

- Een vast maar flexibel dagritme
- Baby's en dreumesen
- Overgangen in het dagritme
- Belangrijke onderdelen in het dagritme
- [Een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind](#)

Altijd in dialoog.

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

- Activiteiten waarbij de stamgroep/stamgroepruimte verlaten wordt
- Extra opvang afnemen
- Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach
- [VE-opleidingsplan en coachingsplan](#)
- [960 VE-uren verdelen in de periode van 2½ tot 4 jaar](#)
- [Ons VE-programma](#)
- Bijzonderheden van onze vestiging en gemeentelijke eisen
- [Specifieke VE-eisen in onze gemeente](#)

|

Bijlage 1. De ontwikkelingsgebieden op een rij

Bijlage 2. Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

Bijlage 3. Begrippenlijst

Bijlage 4. Gebruikte literatuur

Vestiging in beeld.

Pedagogisch werkplan van onze vestiging voor dagopvang en voorschoolse educatie (VE).

Naam vestiging: Grasland

Adres vestiging: **Grasland 3, 5658GA, Eindhoven**

Op onze vestiging is de leidinggevende: Amber Langenhuizen-Droog

Zij krijgt leiding van: Sefika Koca

Waar in dit pedagogisch werkplan 'ouders' staat, kan ouder(s)/verzorger(s) worden gelezen. Waar 'zij' staat, kan 'hij' of 'die' worden gelezen.

Inleiding.

Dit pedagogisch werkplan is bestemd voor iedereen die benieuwd is naar onze vestiging – van ouders en verzorgers tot medewerkers van de GGD. Voor onze eigen pedagogisch professionals is het een naslagwerk. Het pedagogisch werkplan beschrijft de sfeer op onze vestiging én de manier waarop we voldoen aan de wettelijke pedagogische kwaliteitseisen.

Het pedagogisch werkplan *Vestiging in beeld* ligt in het verlengde van het *Pedagogisch Kompas*, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG.

Pedagogisch Kompas in het kort

Kinderen zijn ontdekkers, onderzoekers, kunstenaars, kunstmakers, wetenschappers en handarbeiders – alles is in aanleg aanwezig. En elk kind is uniek. Geboren met een eigen aard, karakter, aanleg en talenten. Het is aan ons om die te zien, om ieder kind in beeld te hebben. Wij willen alle kinderen veel verschillende ervaringen bieden waardoor ze steeds een volgende stap kunnen zetten op hun ontwikkelpad. Elke dag weer.

We leren de kinderen kennen door goed naar ze te kijken en te luisteren. Voelt het kind zich goed (welbevinden)? En is de betrokkenheid hoog? Dat zijn de vragen die ertoe doen.

De antwoorden geven ons onmiddellijk feedback over onze inzet en de interactie met de kinderen. Doen we de goede dingen? We zien het direct: welbevinden en betrokkenheid zijn de graadmeters. Zowel voor een individueel kind als voor de groep.

Dagelijks stimuleren we het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen met vier pijlers:

- Opvoeden doen we samen
- In een rijke uitdagende omgeving
- Met ruimte voor initiatief
- Altijd in dialoog

In dit pedagogisch werkplan van de vestiging lees je hoe we praktisch invulling geven aan de vier pijlers. In het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG lees je meer over de visie erachter.

Nieuwsgierig naar ons complete pedagogisch beleid? Kijk op onze website.

Voorschoolse educatie (VE)

Op onze vestiging bieden we in groep Rupsen en Vlinders voorschoolse educatie (VE). Het pedagogisch kompas is daarbij voor ons de kenmerkende visie op VE, omdat onze visie op hoe kinderen zich ontwikkelen voor kinderen met een VE-indicatie hetzelfde is als voor alle kinderen. Dit pedagogisch werkplan beschrijft ook hoe we voldoen aan de VE-eisen. Informatie die daarmee te maken heeft, is gedrukt in dezelfde kleur als deze alinea.

Nuttige informatie: van dagritme tot stamgroepen.

In dit hoofdstuk: een beschrijving van de vestiging, de stamgroepen, de beroepskracht-kindratio en de inzet van beroepskrachten in opleiding.

Eigenheid van onze vestiging

Welkom op Korein Grasland.

Kinderdagopvang en Peuterwerk Grasland ligt in de internationale wijk Meerhoven in Eindhoven. Dit maakt dat er veel kinderen met verschillende nationaliteiten op het kinderdagverblijf zitten. Deze diversiteit aan achtergronden en talen maakt dat wij veel aandacht besteden aan het welbevinden van de kinderen en een open, duidelijke communicatie met ouders. Het welbevinden is namelijk de basis om een veilige, uitdagende en leerrijke omgeving te creëren. We zijn voortdurend in dialoog met ouders over de opvoeding en welbevinden van het kind. Zo kunnen we het kind beter leren kennen en ons samen inzetten om het kind zo goed mogelijk te ondersteunen in zijn/haar ontwikkeling.

Onze locatie is gevestigd in SPIL Grasland. Binnen onze locatie werken we samen met basisschool 't Slingertouw. Voor de kinderen is deze samenwerking binnen het gebouw erg waardevol. Zij raken al tijdens de peutertijd vertrouwd met school en de leerkrachten.

In de directe omgeving van ons gebouw zijn diverse speeltuintjes, speelvelden, een sportpark, bossen en een groot park te vinden. Binnen het gebouw hebben we de beschikking over een gymzaal en een speel/voorleesruimte bij de entree.

Buiten hebben we een groot en nieuw (2023) ingericht speelplein met hoogte verschillen, hoeken en de mogelijkheid om te klimmen en te klauteren. De oudste peuters spelen hier onder begeleiding van de pedagogisch professionals onder schooltijd samen met de kleuters om alvast kennis te maken. Daarnaast hebben we een afgesloten en groen 'peuterplein' waar de kinderen in de zandbak kunnen spelen, van de glijbaan kunnen glijden, kunnen fietsen en rennen maar ook veilig schommelen. De ruimten van de peuters en de verticale groep grenzen direct aan het peuterplein. Hierdoor kunnen we optimaal gebruik maken van het plein en spelen de kinderen vaak, ook bij minder mooi weer, buiten.

Activiteitenaanbod.

Gedurende de dag worden er verschillende activiteiten aangeboden, afgestemd op de behoeften en ontwikkelingsleeftijden van de kinderen. We hebben hierbij aandacht voor afwisseling van zelfstandig, vrij spelen en begeleid spel, het spel in de grote kring en in de kleine kring (gesplitst op bijvoorbeeld ontwikkelingsleeftijd – ruimte om te differentiëren). Bij de peutergroepen staat het spel aansluitend op VE-thema hierbij centraal. Daarnaast gaan wij dagelijks naar buiten. Hierbij maken wij gebruik van het peuterplein, speelplein en de omgeving in Meerhoven (zoals het park of de speeltuintjes in de buurt).

Onze vestiging

Vestiging Grasland biedt dagopvang, peuterwerk en buitenschoolse opvang (bso) aan. De bso heeft een eigen pedagogisch werkplan.

Openingstijden

De dagopvang is 52 weken per jaar open. [Het peuterwerk is 40 weken per jaar open, tijdens de reguliere schoolvakanties is het peuterwerk gesloten.](#)

De dagopvang is geopend van 07.30 tot 18.30 uur
[Het peuterwerk is geopend van 08.30 tot 12.30 uur](#)

Met uitzondering van Sinterklaasavond, Kerstavond en Oudejaarsavond, dan sluiten wij om 17.00 uur.

Op Grasland zijn wij gesloten op de Nationale feestdagen, te weten: Nieuwjaarsdag, Goede vrijdag, 2e paasdag, Hemelvaartsdag, 2e Pinksterdag, eerste en tweede Kerstdag.

Landeling register Kinderopvang

Op de dagopvang hebben wij de mogelijkheid om 72 kinderen op te vangen, dit staat ook beschreven in het Landelijk Register Kinderopvang.

Op heel onze locatie staat het verrijken van de kindontwikkeling, het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen voorop! In iedere situatie is ons doel: de ontwikkeling van kinderen verrijken. Daarbij vormen welbevinden en betrokkenheid de bril waardoor wij kijken. Een kind dat lekker in zijn vel zit en met hoge betrokkenheid actief is, is namelijk optimaal in ontwikkeling.

Groepen

Babygroepen:

We hebben 2 babygroepen, de Bijtjes en de Lieveheersbeestjes, hier vangen wij kinderen op vanaf 3 maanden tot 30 maanden. Op een babygroep vangen wij met 2 pedagogisch professionals maximaal 10 kinderen op. Om de stabiliteit van de opvang aan alle kinderen in de babygroepen te kunnen borgen worden er ten hoogste twee vaste beroepskrachten aan een kind toegewezen. Per dag is minstens één beroepskracht werkzaam in de stamgroep van het kind. Wij sluiten, daar waar mogelijk, in de dagelijkse verzorging zoveel mogelijk aan bij het ritme van thuis. Zodra een kind de leeftijd van één jaar nadert zal het, daar waar mogelijk, zoveel mogelijk aansluiten op het dagritme van de groep. Het dagritme bestaat uit 3 vaste eet momenten. Deze momenten worden afgewisseld middels vrij spel binnen en/ of buiten, activiteiten, verschoon en slaap momenten.

Verticale groep:

We hebben een verticale groep: de Libellen. Hier vangen wij kinderen op vanaf 3 maanden tot 4 jaar. Op onze verticale groep vangen wij met 2 pedagogisch professionals maximaal 12 kinderen op.

Wij sluiten, daar waar mogelijk, in de dagelijkse verzorging zoveel mogelijk aan bij het ritme van thuis. Zodra een kind de leeftijd van één jaar nadert zal het, daar waar mogelijk, zoveel mogelijk aansluiten op het dagritme van de groep. Het dagritme bestaat uit 3 vaste eet momenten. Deze momenten worden afgewisseld middels vrij spel binnen en/ of buiten, activiteiten, verschoon en slaap momenten. In de groepsruimte hebben we naast een babyontdekhoek ook de standaard hoeken voor de dreumesen en peuters. Een lees-, bouw-, huis, autohoek en een plek om te knutselen. Op de verticale groep worden geen VE geïndiceerde peuters opgevangen. Wel bieden we ontwikkelingsgerichte activiteiten passend binnen een actueel thema in samenwerking met de peutergroepen.

Peutergroep:

We hebben een VE-peutergroep: de Rupsen. Hier vangen wij maximaal 16 kinderen op van 2 jaar tot 4 jaar. [Ook peuters met een VE indicatie kunnen in deze groep opgevangen worden.](#)

Om de stabiliteit van de opvang aan alle kinderen in de peutergroepen te kunnen borgen wordt er op de peutergroep met maximaal drie vaste beroepskrachten gewerkt. In de groepsruimtes hebben we verschillende hoeken ingericht waarin de kinderen in kleine groepjes kunnen samenspelen en ontdekken. De standaard hoeken bestaan uit een lees-, bouw-, huis, autohoek en een plek om te knutselen. Afhankelijk van het thema worden deze hoeken omgebouwd tot een thema gerelateerd ontdekhoek.

Peuterwerkgroep:

[We hebben een VE-peuterwerkgroep: de Vlinders. Deze groep is geopend van 08.30 tot 12.30 uur. Hier vangen wij kinderen op van 2 jaar tot 4 jaar. Op onze peuterwerkgroep vangen wij met 2 pedagogisch professionals maximaal 16 peuters op. Om de stabiliteit van de opvang aan alle kinderen in de peutergroepen te kunnen borgen wordt er op de peutergroep met maximaal drie vaste beroepskrachten gewerkt. In de groepsruimtes hebben we verschillende hoeken ingericht waarin de kinderen in kleine groepjes kunnen samenspelen en ontdekken. De standaard hoeken bestaan uit een lees-, bouw-, huis, autohoek en een plek om te knutselen. Afhankelijk van het thema worden deze hoeken omgebouwd tot een thema gerelateerd ontdekhoek.](#)

Binnen/buiten spelen

We hebben een buitenspeelruimte waar de kinderen broertjes en zusjes treffen van de babygroepen en waar de integratiebevordering tussen geïndiceerde en niet geïndiceerde peuters op natuurlijke wijze vorm krijgt doordat we minstens 1x per ochtend met elkaar buiten spelen.

We hebben een binnenspeelruimte grenzend aan de gang van groepsruimtes. Deze ruimte wordt in 2025 heringericht als speel-/voorleesruimte. Hier hebben we extra ruimte voor voorlees- en spelactiviteiten. Materialen zijn aangepast op de leeftijden van de peuters zodat zij ook zelfstandig, maar altijd onder toezicht van de pedagogisch professional, spelenderwijs kunnen leren. De voorleeshoek wordt een fijne plek waar kinderen samen met de pedagogisch professional, maar ook

met ouders/verzorgers, plaats kunnen nemen om samen te lezen en zo de taalvaardigheid te vergroten. Dit project wordt ondersteund door Bibliotheek Eindhoven.

Stamgroepen

Op onze vestigingen hebben wij de volgende stamgroepen:

Naam groep	Leeftijd kinderen	Maximaal aantal kinderen	Op de volgende dagen geopend
Bijtjes (babygroep)	3 tot 30 maanden	10	Ma t/m vrij
Lieveheersbeestjes (babygroep)	3 tot 30 maanden	10	Ma t/m do
Libellen (verticale groep)	0 tot 4 jaar	12	Ma t/m vrij
Rupsen (peutergroep)	2 tot 4 jaar	16	Ma t/m vrij
Vlinders (peuterwerk)	2 tot 4 jaar	16	Ma, di, do, vrij

Tijdens het kennismakingsgesprek vertellen we ouders met welke groepen we werken. We vertellen voor welke leeftijd elke groep is en hoe groot de groepen zijn. Ook vertellen we welke pedagogisch professionals bij elke groep horen, wanneer zij werken, en hoe we vaste pedagogisch professionals vervangen bij ziekte en vakantie. Op de vestiging is te zien wie welke dag werkt.

Werkwijze stamgroepen.

Op onze vestiging werken we met vaste groepen kinderen en een vast team van pedagogisch professionals. De stamgroepen kennen vaste (start) momenten en herkenbare rituelen en vaste medewerkers die de kinderen kennen. Dat zorgt voor stabiliteit en een gevoel van sociale en emotionele veiligheid bij kinderen. Gedurende de week voegen wij op bepaalde momenten groepen ook samen om tegemoet te komen aan het welbevinden en betrokkenheid van kinderen en pedagogisch professionals (denk meer speelmaatjes, differentiatie in spelaanbod en flexibiliteit in de organisatie van de dag). Dit gebeurt op een gestructureerde en herkenbare wijze.

- Kinderen van de groep Bijtjes en de groep Lieveheersbeestjes starten maandag t/m donderdag van 7.30-08.00 in de ruimte van de groep Bijtjes. Deze groepen sluiten maandag t/m donderdag tevens samen af in de ruimte van de Bijtjes. Op vrijdag zijn de Lieveheersbeestjes en de Bijtjes samengevoegd en zitten zij standaard in de ruimte van de Bijtjes.
- Kinderen van de groep Libellen en de groep Rupsen startte maandag t/m vrijdag van 07.30-08.00 in de ruimte van de groep Libellen. Deze groepen sluiten maandag t/m vrijdag tevens samen af in de ruimte van de Libellen.

Wanneer kinderen onverhoopt niet kunnen worden opgevangen in de eigen stamgroep, worden zij opgevangen in een tweede stamgroep. Afspraken hierover worden per kind met ouders afgestemd en schriftelijk vastgelegd. Wanneer en welke groepen samenwerken zie je in onderstaande tabellen.

Groep: Bijtjes werkt samen met Lieveheersbeestjes

	Openingstijden
Maandag	Van 7.30 uur tot 18.30 uur
Dinsdag	Van 7.30 uur tot 18.30 uur
Woensdag	Van 7.30 uur tot 18.30 uur
Donderdag	Van 7.30 uur tot 18.30 uur
Vrijdag	Van 7.30 uur tot 18.30 uur

Groep: Libellen werkt samen met de Rupsen en Bijtjes of Lieveheersbeestjes

	Openingstijden
Maandag	Van 7.30 uur tot 18.30 uur
Dinsdag	Van 7.30 uur tot 18.30 uur
Woensdag	Van 7.30 uur tot 18.30 uur
Donderdag	Van 7.30 uur tot 18.30 uur
Vrijdag	Van 7.30 uur tot 18.30 uur

Vaste gezichten

Wanneer een vaste pedagogisch professional maximaal 4 weken uitvalt door ziekte, vakantie of verlof en er geen andere vaste professional beschikbaar is, wordt er een andere pedagogisch professional ingezet.

Om de emotionele veiligheid en stabiliteit te waarborgen, streven we ernaar het aantal andere professionals zo veel mogelijk te beperken, zorgen de vaste pedagogisch professionals voor een zorgvuldige overdracht en zetten ook de vervangende pedagogisch professionals de zes interactievaardigheden in. Ze reageren op een sensitieve en responsieve manier op de verbale en non-verbale signalen van de kinderen; ze bieden ruimte aan de eigenheid van kinderen en geven hen de mogelijkheid om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen; ze bieden de structuur die ze nodig hebben om zelfstandig aan de slag te kunnen; ze voeren gesprekken met de kinderen, stimuleren hun ontwikkeling en begeleiden de onderlinge interacties.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

Net als alle vestigings van Wij zijn JONG werken wij volgens de BKR-rekentool van de Rijksoverheid. Daarmee berekenen we hoeveel pedagogisch professionals er minimaal aanwezig moeten zijn op een groep. Is de dagopvang dagelijks tien uur of meer open, dan mag er per dag maximaal drie uur worden gewerkt met tenminste de helft van het aantal pedagogisch professionals. In ons basisrooster staat hoe de inzet van pedagogisch professionals is geregeld voor elke groep apart. [De uren voorschoolse educatie op onze vestiging worden niet in die drie uur aangeboden.](#)

Onze gangbare personeelsdiensten en pauzetijden zien er als volgt uit:

Diensten	Pauzetijd tussen	Pauzeduur per professional
7.30 - 17.00 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
8.00 - 17.30 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
8.30 - 18.00 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten
9.00 - 18.30 uur	13.00 - 15.15 uur	30 tot 45 minuten

In de volgende situaties wordt afgeweken van de BKR:

Bij openen en sluiten van de groep.

Tijdens pauzes van pedagogisch professionals.

Hierbij gelden de volgende pedagogische afwegingen:

Er zijn minder kinderen aanwezig bij het openen en sluiten.

Er liggen veel kinderen te slapen tijdens de pauzes.

Op de volgende manieren blijven pedagogisch professionals aandacht besteden aan de behoeften van de kinderen:

- Duidelijke taakverdeling.
- Herkenbare rituelen zoals het opstarten/afsluiten in vaste ruimte(s), tijdens pauzetijd vrij beweegspel in de gang voor de kinderen die wakker zijn en zo veel mogelijk werken met vaste gezichten.
- Voorbereide omgeving waarin kinderen zich prettig voelen.
- Gedifferentieerd werken.

Beroepskrachten in opleiding, stagiairs

Naast onze professionals werken er regelmatig beroepskrachten in opleiding (BBL'ers) en stagiairs onze vestiging. We hanteren het BBL- en stagebeleid van Wij zijn JONG.

Beroepskrachten in opleiding (BBL'ers) en stagiairs.

Op onze vestiging zijn vaak een of meer BBL'ers en stagiairs aanwezig die het vak van pedagogisch professional leren. Ze voeren verzorgings- en begeleidingstaken uit en assisteren bij activiteiten. Dat doen ze onder verantwoordelijkheid van de pedagogisch professionals. Die zijn altijd in de buurt.

Naarmate de opleiding vordert, neemt de zelfstandigheid van de BBL'ers en stagiairs toe. Elke BBL'er en stagiair heeft een interne stagebegeleider.

Een BBL'er wordt bij ons ook ingezet als vast gezicht op de groep. Het betreft hier BBL'ers die het eerste leerjaar van de kwalificerende opleiding aantoonbaar hebben afgerond, er is sprake van schriftelijke instemming tussen de BBL'ers, de interne stagebegeleider en de opleidingsbegeleider, het aantal in te zetten BBL'ers is beperkt tot een in de wet bepaald maximum aantal en naast deze persoon werkt altijd minimaal 1 andere gekwalificeerde beroepskracht.

Opvoeden doen we samen.

De praktische invulling van de pijler 'Opvoeden doen we samen' heeft drie onderdelen: het contact met ouders, ons groepsmanagement, en de samenwerking met andere organisaties zoals basisscholen. Samen zetten we ons in voor de kinderen, zodat zij hun mogelijkheden en talenten optimaal kunnen ontwikkelen.

Opvoeden doen we samen – met ouders

In dit deel: kennismaken en wennen, de mentor, [spelinloop](#), elkaar informeren, en samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen.

Kennismaken en wennen

In de eerste periode leggen we de basis van de vertrouwensrelatie tussen de ouders, het kind en de pedagogisch professionals. Het ene kind heeft meer moeite met nieuwe situaties of een nieuwe omgeving dan het andere. We besteden daarom bewust aandacht aan het wennen. Hoe eerder een kind zich veilig voelt bij ons (welbevinden), hoe sneller het betrokken kan spelen. Tijdens de kennismaking zoeken we met de ouders naar een manier van wennen die prettig is voor hun kind. In de wenperiode kijken we samen naar het welbevinden en we evalueren hoe het met hun kind gaat, zodat we eventueel iets kunnen aanpassen.

Hieronder lees je hoe we kinderen laten wennen aan de nieuwe groep:

- Tijd nemen voor intake/kennismaken met ouders. We vinden het belangrijk dat we vanaf de start in dialoog zijn met ouders om zo het kind, maar ook de ouders, beter te leren kennen en vertrouwen te creëren.
- Eenmaal op de groep komen wennen voor de officiële startdatum.
- Ouder even laten blijven/meespelen op de groep.
- Extra nabijheid pedagogisch professional; kind zien en gevoel erkennen.
- Houvast bieden door kinderen iets vertrouwds van huis mee te laten nemen.
- Kinderen bewust maken van elkaar en betrekken bij het wenproces.
- In kleine groepen werken.
- Veel benoemen.
- Routines en herhaling.
- Gebruik van veel rituelen om de dagindeling begrijpelijk te maken: duidelijk afscheidsritueel om kinderen te ondersteunen bij de overgang van thuis-opvang, gebruik van dagritmekaarten met pictogrammen van de dagindeling.

Elk kind heeft verschillende behoeftes en er wordt van daaruit dan ook gekeken wat het beste bij het kind past.

Hieronder beschrijven we in het kort hoe wij op onze locatie omgaan met kennismaken, wennen en overgaan naar een andere groep.

Kennismaken

Een ouder die voor het aanmelden van hun kind een rondleiding wenst, kan contact opnemen met de locatie via de website. De locatiemanager of locatie ondersteuner zorgt dan voor een afspraak op korte termijn en verzorgt de rondleiding. Op het moment dat het kind al een plaats heeft toegewezen gekregen op Korein Grasland zal de rondleiding voor de intake plaatsvinden. De rondleiding en de intake worden in dat geval gedaan door de pedagogisch professional van de desbetreffende groep waar het kindje naar toe gaat. Om een goede vertrouwensband op te bouwen met de nieuwe ouders is dit de pedagogisch medewerker die het kind het meeste zal zien. Deze pedagogisch professional volgt hem of haar ook middels het volgsysteem KIJK! waar we mee werken.

Wennen

Nieuwe baby's: Als nieuwe baby's starten op de babygroep is het erg belangrijk dat de focus wordt gelegd op het bieden van een veilig gevoel. De periode van wennen is dan ook belangrijk, voor zowel ouder(s) als kind. In deze periode bouwt de ouder een band op de met pedagogisch professional, waardoor de baby ook kan zien/voelen dat het een veilige plek is. We plannen tijdig een intakegesprek met nieuwe ouder in, en gaan in dialoog hoe we een zo goed mogelijke start kunnen bieden. We starten met het plannen van 1 wenmoment. Bij de babygroepen is dit meestal van 09.00 tot 11.30 uur, soms indien gewenst in de middag. Na dit wenmoment volgt een langere wenperiode, die we samen met ouders in dialoog afstemmen. Hierin nemen we een rustige opbouw mee, zodat de baby op deze manier op zijn/haar tempo kan wennen aan de nieuwe omgeving, prikkels en mensen om zich heen.

Nieuwe peuters naar peuterwerk en/of peutergroep: Voorafgaand aan de eerste dag dat de peuter start op de groep stemmen we met ouders in het intakegesprek een wenperiode af. We starten hierbij met een eerste ochtend van 09.00-11.30 (peuterwerk) of 09.15-13.00 (peutergroep). Gekeken naar het welbevinden van het kind bouwen we deze ochtend/dag langzaam op. We blijven tijdens de wenperiode altijd in dialoog met ouders. Bij kinderen die de Nederlandse taal nog niet vaardig zijn staat in de eerste periode de veilige speel- en leeromgeving voorop. Met behulp van de eerste 50 basiswoorden en het werken in een vast dagritme met dagritmekaarten is het voor het kind mogelijk zichzelf te verwoorden. Zodra het kind zich vertrouwd genoeg voelt om zich te ontwikkelen staat de verdere taalontwikkeling centraal.

Voor de gehele locatie geldt dat het belangrijk is dat het kind aan het einde van de wenperiode zich veilig voelt. Deze periode wordt echt afgestemd per kind en in overleg met ouders. Mocht deze wenperiode stagneren schakelen we de interne pedagogische dienst van WIJ ZIJN JONG in om een observatie te doen en ons te adviseren en te ondersteunen in deze periode. Bij voorkeur worden wenafspraken ingepland op wat rustigere momenten. Als dit onverhoopt niet mogelijk blijkt, wordt de leidster-kindratio, indien van toepassing, even losgelaten voor de duur van het wennen.

Gezien het Internationale karakter van vestiging Grasland, komt het voor dat ouders voor een langere periode hun kind(eren) mee terug naar het buitenland nemen. Het kan daardoor voorkomen dat een nieuwe wenperiode wenselijk is na terugkomst, op het moment dat de veiligheid en het welbevinden van het kind in geding komen. Dit wordt per kind bekeken en afgestemd met de ouders.

Overgaan naar een andere groep

Als bekend is dat een kind overgaat naar een andere/volgende groep, worden er wendagen afgesproken zodat het kind alvast kan gaan wennen aan zijn/haar nieuwe groep. De pedagogisch professional van de nieuwe groep maakt wenafspraken met de oude groep en geeft dit persoonlijk en tijdig door aan de ouders. Er wordt besproken per wanneer en naar welke groep het kind gaat. Verder worden de namen van de pedagogisch professionals van de nieuwe groep en de data van de wendagen besproken. Om de overgang voor het kind zo goed mogelijk te laten verlopen, zorgen we ervoor dat het kind door de vertrouwde pedagogisch professional wordt gebracht. Samen gaan ze dan even spelen op de nieuwe groep. Op deze manier kan het kind rustig wennen aan de nieuwe groep. Na ongeveer een kwartier wordt het kind 'overgedragen' aan de collega-pedagogisch professional. Tijdens de overdracht worden bijzonderheden van het kind doorgegeven. De nieuwe groep neemt contact op met de ouders voor een intakegesprek. Ook hierin wordt vanuit het kind gekeken en een eventuele wenperiode met de ouders afgestemd.

De mentor

Ieder kind krijgt een mentor toegewezen. Dat is een van de pedagogisch professionals van de groep. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de ouders en voert ook het intakegesprek. Ze vertelt het kind en de ouders dan onder andere wat haar rol als mentor betekent. Allereerst volgt de mentor de ontwikkeling van het kind. Ze heeft aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van het kind, en nodigt de ouders uit om daarover in gesprek te gaan. Verder streeft ze naar een soepele overgang tussen thuis en de opvang, en – als het kind vier jaar is – naar een goede overgang naar het onderwijs en de bso. Als de mentor langere tijd afwezig is, zorgen we voor vervanging. De nieuwe mentor licht de ouders daarover in. Als we een mentor toewijzen, kiezen we er een die voldoende aanwezig is tegelijkertijd met het kind. We houden ook rekening met het aantal kinderen waarvan een pedagogisch professional al mentor is.

Spelinloop

Nadat ze zijn gebracht, hebben kinderen vaak even tijd nodig om afscheid te nemen van hun ouders. Ze vinden het dan fijn als de ouder nog even blijft en met ze speelt of aan hen voorleest. Daarom is er ruimte voor een spelinloop: de ouder loopt binnen en blijft even meespelen. Kinderen hebben dan een ontspannen overgangsmoment en de ouder raakt vertrouwd met de speelruimte, de materialen en onze pedagogisch professionals.

Elkaar informeren

We vertellen ouders waar ze belangrijke informatie kunnen vinden. Daarnaast laten we weten wat hun kind bij ons doet en hoe het gaat. Als ouders behoefte hebben aan een gesprek of een vraag willen stellen, dan maken we daar tijd voor. Wij informeren ouders, en ouders informeren ons. Want we horen graag hoe het thuis met het kind gaat. Dankzij die informatie kunnen we beter aansluiten bij (het gedrag van) het kind. Tijdens individuele contacten stemmen we goed af op alle verschillende ouders die onze vestiging bezoeken. We benaderen regelmatig alle ouders tegelijk als we informatie willen delen.

Breng- en haalmoment

Het breng- en haalmoment is een laagdrempelige mogelijkheid om met ouders te praten en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind. Daarbij letten we op privacy: als er andere ouders of kinderen in de buurt zijn, bespreken we geen privézaken van het kind of de ouders.

Gesprek met de mentor

Minimaal eenmaal per jaar [en bij VE eenmaal per half jaar](#) heeft de mentor met ouders een gesprek over de ontwikkeling van hun kind. Als de ouders of de mentor vaker behoefte hebben aan een persoonlijk gesprek, dan maken wij daar graag een afspraak voor.

Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Opvoeden doen we samen met ouders. We sluiten aan op thuis, met een gezamenlijk doel: de ontwikkeling van kinderen verrijken. Ook voor kinderen met een VE-indicatie heeft de wederzijdse betrokkenheid een grote meerwaarde, want door samen een (taal)rijk aanbod te bieden – thuis en op de vestiging – zien we dat het kind steeds (taal)vaardiger wordt, waardoor het zich op alle gebieden positief ontwikkelt.

Hieronder lees je hoe we samenwerken en aansluiting zoeken bij de thuissituatie.

- We laten ouders weten met welke woorden, liedjes of activiteiten/spelimpulsen we bezig zijn.
- We betrekken ouders bij thema's, projecten en activiteiten/spelimpulsen.
- We laten ouders weten hoe ze thuis bij het thema kunnen aansluiten.
- We horen graag van ouders hoe thema-activiteiten thuis zijn verlopen. Want misschien hebben ouders extra ondersteuning of informatie nodig, of moeten we ons aanbod meer bij thuis laten aansluiten.
- We versturen regelmatig een themabrief.
- We ontvangen graag materialen voor de thematafel.
- We praten met ouders bij het halen en brengen en letten erop dat we iedereen regelmatig zien en spreken.
- We laten ouders foto's en filmpjes zien.
- We laten ouders gemaakte schatten zien.
- We hebben regelmatig een familiemuur.
- We plannen minimaal 1 keer per jaar individuele oudergesprekken.
- We nodigen ouders regelmatig uit om aan te sluiten bij thema gerelateerde activiteiten.
- We versturen regelmatig nieuwsbrieven omtrent de ontwikkelingen en veranderingen binnen onze locatie. Hierin nemen we ook de actualiteiten in mee.

Opvoeden doen we samen – door groepsmanagement.

In dit deel: gedifferentieerd werken, beredeneerd werken, teamwerk, samen kinderen volgen, naar een volgende groep of naar de basisschool, signaleren van bijzonderheden, pedagogisch beleid evalueren en borgen, en pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar.

Gedifferentieerd werken

Gedifferentieerd werken staat voor onderscheid maken en variëren. Want kinderen verschillen qua leeftijd, niveau, interesse en eigenheid. Er is ook een overeenkomst: ze zijn allemaal nieuwsgierig. Ze willen graag nieuwe dingen ontdekken en volgende stappen zetten. Door gedifferentieerd te werken, spelen we in op onderlinge verschillen en op de nieuwsgierigheid van ieder kind. In de praktijk betekent gedifferentieerd werken dat we aandacht hebben voor alle ontwikkelingsgebieden. Daar laten we onze aanpak op aansluiten. En we bieden variatie en keuze door de dag heen.

Aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden (zie bijlage 1)

Met goed groepsmanagement zorgen we in het dagelijkse werk voor een gevarieerd aanbod. Dat aanbod sluit aan op alle ontwikkelingsgebieden. Alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en zijn even belangrijk. We weten goed hoe kinderen zich ontwikkelen, en daarom begrijpen we welke variatie er nodig is in de speelleeromgeving en bij de activiteiten/spelimpulsen. We sluiten steeds aan bij waar de kinderen zijn qua leeftijd, ontwikkeling, interesse en eigenheid. Zo blijft hun betrokkenheid hoog.

Variatie en keuze

We bieden variatie en keuze in een rijke uitdagende omgeving (met gevarieerde hoeken en materialen), met ruimte voor initiatief (met afwisseling tussen vrij spel en spelimpulsen/activiteiten), en altijd in dialoog (met inzet van de pedagogische interactievaardigheden). In de volgende hoofdstukken lees je daar meer over.

Beredeneerd werken

Beredeneerd werken staat voor: weten wat we doen. We laten kinderen doelgericht 'de zone van de naaste ontwikkeling' ervaren. Dat betekent dat ze precies de juiste volgende stap kunnen zetten. Vanaf het punt waar ze nu staan in hun ontwikkeling. Hoe helpen we de kinderen daarbij? Om te beginnen leren we ze goed kennen. Dat doen we door dagelijks naar ze te kijken, met ze te praten en met ze te spelen. Daarnaast kijken we met ons kindvolgsysteem meer objectief naar een kind. Vanuit kennis over het kind plannen we vervolgens ons beredeneerde aanbod. Zo zorgen we ervoor dat alle kinderen nieuwsgierig blijven en een volgende stap kunnen zetten als ze dat willen. Wat we zien gebeuren bij de kinderen en wat we horen van de ouders, gebruiken we weer voor de volgende fase in ons beredeneerde aanbod. Zo volgen we steeds opnieuw de PDCA-cyclus van plan, do, check, act (plannen, uitvoeren, kijken hoe het werkt en bijsturen). Bij het beredeneerde aanbod gebruiken we een themaplanning/groepsplan.

Teamwerk

Een groep kinderen begeleiden vraagt om teamwerk. Wie doet welke taak en hoe verdelen we onze aandacht over de kinderen, binnen en buiten? Daar denken we samen over na. Regelmatig nemen we ruimte voor spelbeschikbaarheid: het rustig kijken naar het spel van kinderen of het meespelen met hun spel. Zo kijken de pedagogisch professionals dagelijks naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen. Op grond daarvan verdelen ze hun aandacht en taken. In het teamoverleg [en bij het maken van de \(thema\)planningen](#) maken ze daar afspraken over. Tijdens het teamoverleg [en het evalueren van de uitgevoerde \(thema\)planning](#) bekijken ze hoe de taak- en rolverdeling is verlopen en hoe ze de taken en rollen de komende periode gaan verdelen.

Samen kinderen volgen

Spelende kinderen laten hun interesses en ontwikkeling zien. Door bewust te kijken naar wat kinderen bezighoudt – Wat spelen ze? Hoe spelen ze? Wat maken ze, en op welke manier? – leren we de kinderen beter kennen. We volgen hun ontwikkeling ook systematisch. Dat doen we met een (digitaal) kindvolgsysteem. We gebruiken de informatie uit het kindvolgsysteem voor keuzes en aanpassingen

voor het individuele kind, de groep of de vestiging. De mentor van het kind bespreekt individuele observaties met de ouders (zie 'Opvoeden doen we samen – met ouders').

Onze vestiging gebruikt dit kindvolgsysteem:

Wij werken op locatie met KIJK!. Dit is een observatie- en registratie-instrument voor pedagogisch professionals waarmee zij de totale ontwikkeling van jonge kinderen over langere tijd in beeld kunnen brengen. Met KIJK! volgen we het welbevinden en betrokkenheid van de kinderen en de bijpassende ontwikkelijnen. Door deze observaties bekijken we waar de interesses liggen bij de kinderen, waar ze staan in hun ontwikkeling, waar we de kinderen kunnen ondersteunen en waar we ze mee kunnen uitdagen. De observaties worden besproken in ons groeps-/kindoverleg. We bespreken in deze overleggen hoe en waarmee we de kinderen het beste kunnen ondersteunen, uitdagen en ontwikkelen. Vanuit dit overleg ontstaan er nieuwe activiteiten en materialen zodat we op één lijn zitten met de ontwikkelingsbehoeftes van de kinderen.

[Tevens vormt KIJK de basis waarop de themaplanning van VE wordt gemaakt](#)

Naar een volgende groep of naar de basisschool

Stroomt een kind door naar een nieuwe groep, dan zorgen we voor een geleidelijke overgang en een doorgaande lijn. We spreken wenmomenten af en de mentor draagt het kind zorgvuldig over aan de collega's van de nieuwe groep. Als een baby geen uitdaging meer vindt in de babygroep – of omgekeerd: als een kind emotioneel nog niet toe is aan een volgende groep – kan het tijdstip van doorstromen wijzigen. Dat gaat altijd in overleg met de ouders. We houden ook rekening met de samenstelling van groepen: de pedagogisch professionals moeten in staat zijn om aandacht te geven aan alle kinderen. Het belang van het kind staat altijd voorop.

Gaat een kind over naar een andere groep of vestiging, dan dragen we de kennis over het kind – vastgelegd in het kindvolgsysteem – over aan de nieuwe groep. Heeft de nieuwe groep een ander LRK-nummer, dan vraagt de mentor toestemming aan de ouders om de informatie over te dragen. Is het LRK-nummer hetzelfde, dan hoeven de ouders alleen geïnformeerd te worden (afstemming). Vervolgens neemt de mentor contact op met de mentor van de nieuwe groep. Indien gewenst plannen de oude en nieuwe mentor een persoonlijk gesprek over het kind. Bij voorkeur is daar ook een van de ouders bij.

Gaat een kind starten op de basisschool, dan draagt de mentor het kind zorgvuldig over na toestemming van de ouders. Tijdens de eerste intake op onze vestiging vragen we die toestemming al. Daarnaast stemt de mentor vóór de overdracht met de ouders af welke informatie we de school geven op het overdracht-/doorstroomformulier.

[Onze vestiging zorgt voor een warme overdracht. Dat houdt in dat we de informatie uit het overdrachtsformulier persoonlijk bespreken met een direct betrokken medewerker van de basisschool. Dat gesprek voeren we bij voorkeur samen met de ouders.](#)

Op onze vestiging gebruiken we voor de overdracht:

We werken met een overdracht d.m.v. kindvolgsysteem KIJK!. Deze uitdraai wordt met toestemming gedeeld met de leerkracht. We plannen een warme overdracht waarbij de nieuwe leerkracht van school en de eigen mentor van peuterwerk/de peutergroep van het kind aanwezig is. Desgewenst sluiten ook de ouders hierbij aan, onder het mom van 'opvoeden doen we samen'.

Met behulp van toestemming van de ouders komt de VE coördinator ook in de groepen om kennis te maken met de kinderen en de kinderen te observeren.

Signaleren van bijzonderheden

We observeren en volgen de ontwikkeling van kinderen. Bijzonderheden bespreken we altijd eerst met de ouders. Signaleren we bijzonderheden, dan gaan we te werk volgens de door Wij zijn JONG beschreven zorgstructuur¹. Waar nodig schakelen we interne of externe experts in of verwijzen we ouders door naar passende instanties. Zij kunnen duiden wat er aan de hand is en geven advies over het vervolg. Uiteraard gebeurt dat altijd in nauw overleg met de ouders en na hun toestemming. Kortom: we blijven zorgvuldig in contact met de ouders en – na hun toestemming – ook met de externe instanties en de eventuele basisschool. In het team evalueren we de signalering.

Bij vragen over de ontwikkeling en het gedrag van kinderen kunnen we – in overleg en afstemming met de ouders – deze medewerkers of instanties raadplegen:

- Pedagogisch coach,
- VE-coördinator,
- Intern begeleider kinderopvang,
- Zorgcoördinator KluppluZ
- Ambulante medewerker KluppluZ
- Centrum voor Jeugd en Gezin
- Consultatiebureau
- WIJEindhoven
- Lumens
- Bij specifieke situaties waar externe partners al betrokken zijn bij het kind proberen we de samenwerking op te zoeken.

¹ Zie werkwijze in het protocol zorgstructuur.

Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen

Samen volgen we dagelijks **het welbevinden en de betrokkenheid** van kinderen in samenhang met hun ontwikkeling. Daarbij gebruiken we het kindvolgsysteem. Zitten de kinderen goed in hun vel, zijn ze ontspannen en voelen ze zich veilig? Dan zit het goed met het welbevinden. Doen de kinderen tijdens het spelen en de activiteiten nieuwe ervaringen op? Zijn ze geboeid en gefascineerd door de activiteit? Zit er uitdaging in het spel of activiteit? Dan is ook de betrokkenheid hoog.

In het Pedagogisch Kompas, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG, staat uitvoerig beschreven hoe **welbevinden en betrokkenheid** voor ons de belangrijkste toetsstenen zijn om de ontwikkeling van kinderen te beoordelen. De mate van welbevinden en betrokkenheid daagt ons uit om de pedagogische kwaliteit voortdurend aandacht te geven. Daarbij nemen we steeds de vier pijlers onder de loep om onze aanpak te verbeteren:

Opvoeden doen we samen – Kunnen we onze samenwerking verbeteren? Met ouders, met elkaar en met andere organisaties?

In een rijke uitdagende omgeving – Hoe rijk en uitdagend is ons aanbod?

Met ruimte voor initiatief – Bieden we voldoende keuzevrijheid? Is het dagritme afgestemd op ruimte voor initiatieven van kinderen? Zijn onze activiteiten/spelimpulsen passend en verrijkend?

Altijd in dialoog – Weten we wat kinderen beweegt, wat kinderen bezighoudt en hoe we aansluiten bij hun behoeften en beleavingswereld?

Aan welbevinden en betrokkenheid zien we hoe het gaat met een kind én met onze pedagogische kwaliteit. Jaarlijks monitoren en meten we die, zodat we zicht houden op wat we kunnen aanpakken. De jaarlijkse cyclus waarmee we onze pedagogische kwaliteit borgen bestaat uit deze fasen:

- De pedagogische praktijk evalueren.
- Vanuit die evaluatie pedagogische doelen bepalen.
- Werken aan de pedagogische doelen met acties die de vier pijlers versterken (via werkoverleg, coaching en/of scholing/training).
- Het effect van onze aanpak beoordelen door te kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen.

De pedagogische praktijk en beleid monitoren en evalueren we met de volgende instrumenten:

- Jaarlijks evalueren we onze pedagogisch praktijk met de PIB (pedagogische praktijk in beeld).
- Doorlopend gebruiken wij de vijf puntsschalen van Ferre Laevers om het welbevinden en betrokkenheid in het dagelijkse pedagogische proces te volgen en onze pedagogische aanpak op af te stemmen.
- De pedagogische kwaliteit monitoren we door het kijken naar welbevinden en betrokkenheid (via het kindvolgsysteem KIJK!) en het monitoren van de aanpakfactoren (is onze omgeving

gevarieerd en aantrekkelijk voor kinderen, kunnen kinderen voldoende eigen initiatieven nemen, kunnen we ons aanbod aan activiteiten en spelimpulsen verrijken, hoe is onze dialoog met kinderen?).

- Eén keer in zes weken zitten de pedagogisch coach en vestigingsmanager bij elkaar om het pedagogisch coachplan te evalueren en indien nodig bij te stellen.

Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

In 2025 legt onze vestiging de focus op onderstaande pedagogische doelen.

In 2025 zal ieder kwartaal een van de 4 pijlers (opvoeden doen we samen, rijke uitdagende omgeving, altijd in dialoog en ruimte voor initiatief) centraal staan bij de dagopvang en peuterwerk. Gezamenlijk verdiepen we ons in de betreffende pijler en zal per groep een doel uitgekozen worden die passend is voor hun eigen groep op dat moment (zie coachplan). Op deze manier zorgen we ervoor dat alle pijlers van het pedagogisch kompas aan bod komen gedurende het jaar en er telkens weer een nieuwe inspiratie prikkel wordt gegeven op pedagogische kwaliteit.

Opvoeden doen we samen

- Groepsmanagement: we zorgen voor een positieve sfeer tussen de pedagogisch professionals waarin met elkaar afgestemd wordt voor een efficiënte en effectieve taakverdeling.
- Contact met ouders: vanuit brainport visie extra rekening houdend met internationale doelgroep; actief mentorschap door regelmatig contact met ouders te onderhouden over welbevinden, betrokkenheid en ontwikkeling van hun kind(eren). Een vertrouwde band opbouwen vanuit oprechte interesse en nieuwsgierigheid. Inzichtelijk maken voor ouders wat ons dagelijks aanbod is aan de kinderen waardoor zij in ontwikkeling worden gezet. Samenwerking opzoeken wanneer er een extra ondersteuningsvraag is bij het kind. Gezamenlijk werken aan een brug tussen thuis en de groep.

Altijd in dialoog:

- We maken bewust gebruik van de 6 interactievaardigheden, stemmen deze af op de groep en het individuele kind.

Ruimte voor initiatief:

- we nodigen kinderen, ieder op hun eigen ontwikkelingsniveau, uit om zo veel mogelijk zelf te doen en mee te denken aan bijvoorbeeld het activiteitenaanbod.

Rijke uitdagende omgeving:

- Door kinderen te observeren tijdens hun spel in de ruimte en zelf mee te spelen in de verschillende speelhoeken weten we welke hoeken aansluiten bij de ontwikkeling, interesses en behoeften van kinderen en welke hoeken we moeten aanpassen. Dit doen we het gehele jaar door.

Wij bereiken de doelen met scholing/training, coaching en teamoverleg.

Per kwartaal wordt gekeken naar de actuele situatie en een nieuwe pijler uitgelicht. Zie voor verdere uiteenzetting het coach- en opleidingsplan van 2025.

Opvoeden doen we samen – met andere organisaties.

In dit deel: de doorgaande lijn met het onderwijs en samenwerken met andere organisaties.

Doorgaande lijn met het onderwijs

Hieronder lees je met welke scholen voor basisonderwijs we samenwerken en de manier waarop we dat doen. [We stemmen met het onderwijs af hoe onze VE inhoudelijk aansluit op de school, en de school op ons, zodat er een doorgaande lijn ontstaat tussen de voorschoolse educatie en het basisonderwijs in groep 1. Denk aan gezamenlijke thema's, een herkenbaar ouderbeleid of een doorgaande lijn in spelmateriaal.](#)

Naam basisschool	Samenwerking
SKPO 't Slingertouw	• Locatie Grasland vormt met basisschool 't Slingertouw een SPIL-centrum. Deze basisschool heeft twee locaties, een op Waterlinie en een op Grasrijk. De SPIL- en VE- overleggen zijn daarom vaak samen met Korein locatie Waterlinie. • VE-methodes op elkaar laten aansluiten • Iedere 6 weken een VE overleg met de VE coördinator, de pedagogisch coach, het consultatiebureau en Lumens. Gezamenlijk zorgen we voor afstemming over ontwikkeling VE-kinderen, warme overdrachten en samenwerking tussen Korein en school en eventuele gezamenlijke SPIL-activiteiten. • Iedere 6 weken een klein begeleidings team, waarbij ook WIJ-Eindhoven, de IB'ers van de verschillende afdelingen Lumens en de GGD aansluiten. • Iedere 8 weken een SPIL-overleg met de directeur van de basisschool, beide adjunctdirecteuren en de vestigingsmanager van de kinderopvang locatie Waterlinie. • Regelmatig zijn er SKPO netwerkbijeenkomsten, deze worden gezamenlijk door VE-coördinator en pedagogisch coach of vestigingsmanager bezocht.

Samenwerken met andere organisaties

Onze vestiging werkt samen met:

- KluppluZ
- Centrum Jeugd en Gezin
- Consultatiebureau
- Bibliotheek
- Intern begeleider van de basisschool
- Lumens
- WIJ Eindhoven
- Samenwerkingsverband SPIL

In een rijke uitdagende omgeving.

In dit hoofdstuk: indeling van de ruimte, inrichting van de hoeken en plekken, geordend materiaal, buitenruimte, [duidelijkheid voor ieder kind](#).

Indeling van de ruimte

Onze vestiging heeft een prettige, sfeervolle en rustige uitstraling. Aantrekkelijk en niet te prikkelend. De kleuren zijn bewust gebruikt. En de aankleding van de wanden sluit aan bij de leeftijd van de kinderen. Verder zorgen we voor een goed overzicht en houden we belangrijke looproutes vrij. Zo creëren we een plek waar kinderen, ouders en pedagogisch professionals zich prettig voelen.

De rijke uitdagende omgeving bevat open ruimte en hoeken/plekken die zijn ingericht voor een bepaald spel of activiteit. Voor de baby's is er bijvoorbeeld een plek voor rammelaars, een ruimte om te draaien of te kruipen, en een zachte plek. Voor dreumesen is er bijvoorbeeld een plek om speelgoed vooruit te duwen, of om alles wat in huis gebeurt na te spelen. Dankzij de gevarieerde hoeken en plekken kunnen dreumesen en peuters hun eigen keuzes maken. Waar wil ik gaan spelen? Wat zal ik daar spelen? Met wie wil ik spelen? [In de VE hebben we voor de peuters hoeken of plekken voor beeldend bezig zijn \(knutselplek\), bouwen \(bouwhoek\), doen alsof \(huishoek\), fantasiespel met auto's, treinen, dieren, blokjes \(ministad of wereldstad\), plaatjes kijken en lezen \(leeshoek\), puzzels en spelletjes \(spelletjestafel\) en vaak ook een thematafel of -hoek.](#)

De plekken zijn afgebakend met bijvoorbeeld kasten, speelschermen, matten of tape. Dat zorgt voor duidelijkheid en concentratie. Er is ruimte voor rustig en meer actief spel, voor individueel spel en spelen in kleine groepjes en om met z'n allen te zingen. Elk kind heeft iets eigs in de ruimte, zoals een eigen vakje, kapstok, stoel of foto.

De verdeling van de speelhoeken en -ruimtes past bij de leeftijdsgroep van de kinderen. Ook de toiletruimtes bieden de mate van privacy en zelfstandigheid die bij de leeftijd past.

Inrichting van de hoeken en plekken

We zoeken, soms samen met de kinderen, naar gevarieerde materialen voor in de speelruimtes. Alle kinderen kunnen in de hoeken iets van hun niveau vinden en hebben voldoende keuze. Kinderen kunnen naast of met elkaar bezig zijn met voldoende materialen. Het materiaal wordt regelmatig aangevuld en afgewisseld. Verder zijn er in elke groep materialen en illustraties te vinden waarop verschillende culturen en rollen zichtbaar zijn. Daarnaast liggen er veilige echte materialen die passen bij de leeftijd – zoals pollepels, mutsen of een vaatdoekje – en open materiaal waar kinderen zelf betekenis aan kunnen geven zoals dozen, takken of lege melkpakken. Veilige echte en open materialen bieden extra kansen voor verdiepend spel.

Geordend materiaal

De materialen zijn overzichtelijk geplaatst en zo nodig gelabeld. Die ordening helpt onszelf, maar is ook belangrijk voor het spel van kinderen. Ze kunnen het materiaal vinden en gemakkelijk opbergen. Ook voor ouders is het handig om snel een goed overzicht te hebben. Soms bewaren kinderen gemaakte spullen een tijdje, bijvoorbeeld om er de volgende keer mee verder te gaan of om iets tentoon te stellen. Ook daar reserveren we een plek voor.

Buitenruimte

We streven naar een uitnodigende buitenspeelplaats. Buiten hebben kinderen andere spelmogelijkheden en ze doen er belangrijke ervaringen op. We leggen de nadruk op bewegen en motoriek. Buiten kunnen kinderen rennen, met de bal spelen, fietsen, met zand spelen en van alles in de natuur ontdekken. Ook buiten is er een zichtbare verdeling van de ruimte. We zorgen voor een veilige, gevarieerde ondergrond die past bij het spel – bijvoorbeeld gras, steen, zand of een ondergrond met een klein niveauverschil. Ook zorgen we voor gevarieerde buitenmaterialen die gemakkelijk te vinden en op te ruimen zijn. Elke dag willen we buiten zijn.

Speel-/voorleesdriehoek

In onze binnenruimte, de speel-/voorleesdriehoek, bieden we de peuters van de peutergroepen de gelegenheid om vrij te spelen onder toezicht oog van een pedagogisch professional. In deze ruimte staan verschillende grote materialen die het fysiek bezig zijn en spel stimuleren. Tevens is er een fijne voorleeshoek, een plek voor de kinderen om samen met een pedagogisch professional, maar ook een ouder/verzorger of ander familielid, te lezen om zo te taalontwikkeling te bevorderen. Dit in samenwerking met de bibliotheek en het programma 'Van Alle Talen Thuis'. De intentie is ook dat dit een plek wordt waar de peuters van de diverse groepen samen kunnen komen en spelen. Dit zodat er ook een grotere onderlinge verbondenheid ontstaat en de kinderen van verschillende groepen vertrouwd raken met elkaar, wat bijdraagt aan hun sociale ontwikkeling.

De speel-/voorleesdriehoek wordt in 2025 (her)ingericht en in m2 meegenomen voor peutergroep Rupsen en verticale groep Libellen. Dit betekent dat zij te allen tijde gebruik kunnen maken van de speel-/voorleesdriehoek.

Duidelijkheid voor ieder kind

Een rijke uitdagende omgeving houdt in dat de indeling ook geschikt is voor kinderen die aan het wennen zijn of het Nederlands nog moeten leren. De indeling spreekt daarom grotendeels voor zich – zonder dat er mondelinge uitleg nodig is. Kinderen kunnen rustig en geconcentreerd spelen. Dankzij labels begrijpen ze waar de hoeken voor staan en wat er in de hoeken te vinden is. Er is voldoende spel materiaal dat kinderen zonder woorden kunnen gebruiken, en speelgoed dat makkelijk uit te leggen is door iets voor te doen. Vanuit ons programma passen we de speelhoeken regelmatig aan, zodat ze passen bij de thema's of het spel. Bijvoorbeeld met andere materialen in de huishoek, andere puzzels, boeken of auto's.

Met ruimte voor initiatief.

In dit hoofdstuk: een vast maar flexibel dagritme, overgangen in het dagritme, belangrijke onderdelen in het dagritme, [een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind](#).

Een vast maar flexibel dagritme

Een dagritme of dagindeling is een vaste volgorde van dagelijkse gebeurtenissen. De dag is ingedeeld in herkenbare periodes met vaste onderdelen. Maar het dagritme is ook flexibel: wat de kinderen doen, staat niet tot in detail vast. Elke dag hebben ze bijvoorbeeld de ruimte om vrij te spelen. Het vrij spelen wordt afgewisseld met begeleide of geleide activiteiten/spelimpulsen. Bij vrij spelen ligt het initiatief geheel bij het kind, bij een begeleide activiteit/spelimpuls doen pedagogisch medewerkers met het kind mee, en bij geleide activiteiten/spelimpulsen ligt het initiatief bij ons. Met het dagritme zorgen we voor een balans tussen herhalen en nieuwe ervaringen opdoen. Bij de geleide activiteiten letten we op een goede afwisseling tussen de ontwikkelingsgebieden. En we blijven kinderen de ruimte bieden voor eigen initiatieven.

Onze globale dagindeling ziet er zo uit:

Tussen 07.30 en 09.00 uur komen de kinderen binnen op de verschillende groepen. Ze komen binnen in een voorbereide omgeving zodat ze lekker kunnen gaan spelen en er ruimte is voor een overdracht met de ouders. Rond 9.30 uur eten we gezamenlijk fruit of een fruithap. De baby's en dreumesen doen dit gezamenlijk aan tafel en de peuter zitten samen in de kring. De peuters starten vervolgens met een thema gerelateerde activiteit waarin gedifferentieerd werken centraal staat: een activiteit die aanpasbaar is naar elk ontwikkelniveau. Dit wordt zowel gedaan in een kleine groep als in vrij spel. Ook de baby's en dreumesen krijgen verschillende activiteiten aangeboden, zowel in de kleine- als grote groep. Rond 11.00 uur gaan we met de kinderen naar buiten. Dit doen we op het schoolplein en peuterplein, maar ook door middel van een uitstap naar de omgeving zoals naar het bos/park. Rond 12.00 uur eten we gezamenlijk op de groep onze lunch en na de lunch is er nog een kort speel en/of activiteit moment. Hierna gaan de meeste kinderen slapen. De kinderen die geen middagdutje meer doen wordt een activiteit aangeboden, maar ook hier staat een moment van rust centraal. Na dit rustmoment is het tijd voor wat drinken en een gezonde snack, waarna we weer buiten een frisse neus halen. Na het buitenspel eten we op de groep groente en een gezonde snack, waarna de kinderen vrij kunnen spelen. Tussen 17.00 en 18.30 uur worden de kinderen weer opgehaald door de ouders.

Baby's en dreumesen

Het dagritme voor de jongste baby's is in de eerste maanden individueel. Ze groeien geleidelijk toe naar het groepsdagritme. Vaak geldt ook voor dreumesen nog dat het dagritme per kind een beetje wordt aangepast (een kind zit bijvoorbeeld iets korter in de kring, gaat iets eerder slapen, of gaat van tafel als het klaar is met eten).

Overgangen in het dagritme

Overgangen van het ene naar het andere onderdeel zijn snel prikkelrijk voor kinderen. Om overgangen soepel te laten verlopen, gebruiken we aantrekkelijke rituelen. Daardoor blijven de kinderen betrokken bezig en behouden de pedagogisch professionals het overzicht. Elke overgang vraagt een eigen ritueel en vorm van samenwerken.

Belangrijke onderdelen in het dagritme

De hele dag zijn er kansen om met kinderen in gesprek te gaan, met ze te spelen, samen te genieten en de ontwikkeling te ondersteunen en stimuleren. Vaak doen ontwikkelkansen zich spontaan voor. Die kansen grijpen we terwijl we naar de kinderen kijken, aansluiten bij hun spel en met ze praten. We creëren ook zelf kansen door bewust activiteiten of spelimpulsen aan te bieden. Natuurlijk blijven we ook tijdens die geplande momenten goed kijken, aansluiten en praten met de kinderen. Op die manier doen zich ontwikkelkansen voor tijdens alle onderdelen van ons dagritme. Hieronder volgt een korte uitleg over de belangrijkste onderdelen.

Vrij spel

Tijdens vrij spel kiezen de kinderen zelf waarmee, waar en met wie ze aan de slag gaan. Waar nodig verhogen de pedagogisch professionals de betrokkenheid, lokken ze een volgende ontwikkelingsstap uit, of helpen ze bij het kiezen. Gedurende de ochtend en middag is er genoeg ruimte om vrij te spelen.

Grote groep

De term 'grote groep' staat voor de momenten dat onze pedagogisch professionals samen met alle kinderen bewust gezamenlijkheid creëren. Bijvoorbeeld door samen te zingen, verhalen te vertellen, feestjes te vieren of rituelen uit te voeren. Daardoor groeit het gevoel dat we een groep zijn, bij elkaar horen en van elkaars gezelschap genieten. Tijdens de gezamenlijke activiteit blijft er ruimte voor eigen initiatieven van kinderen. Elke dag is er een moment voor de 'grote groep'.

Kleine groep

De term 'kleine groep' staat voor de momenten dat onze pedagogisch professionals bewust met een kleine groep kinderen een activiteit doen, een spelimpuls uitlokken of samenwerken. Tijdens een kleine groepsactiviteit is er veel ruimte om in te gaan op initiatieven van kinderen en om die met elkaar te delen. Pedagogisch professionals stellen de kleine groepjes regelmatig doelgericht samen. Een groepje bestaat dan bijvoorbeeld uit de oudste of de jongste kinderen, of uit kinderen die aan de slag gaan met taalontwikkeling. Soms doen alle kinderen dezelfde activiteit, in wisselende kleine groepjes. In de 'kleine groep' is er veel ruimte voor uitwisseling en aandacht voor alle kinderen.

Elke dag zijn er kleine groepen waarin kinderen spelen en ontdekken. [Als het mogelijk is, komen VE-peuters minimaal één keer per dag aan de beurt – in ieder geval minimaal een paar keer per week.](#)

Eten en drinken

Elke ochtend of middag zijn er groepsmomenten waarop de kinderen samen eten en drinken. De pedagogisch professionals zorgen voor een veilig, gezellig en rustig moment. We zien de eetmomenten als een belangrijke sociale activiteit en vinden sfeer en een gezellige aankleding belangrijk. De pedagogisch professionals laten kinderen kennismaken met een gevarieerd aanbod aan smaken en texturen. Dit doen zij ontwikkeling adequaat en in overleg met ouders. Benieuwd naar ons voedingsbeleid? Dit ligt ter inzage op onze vestiging.

Verzorgingsmoment

Verzorgingsmomenten zijn regelmatig terugkerende momenten, vaak een-op-een. Pedagogisch professionals zorgen voor aandachtige, respectvolle en rustige momenten.

Slapen

Slapen is een moment om tot rust te komen en weer op te laden. De pedagogisch professionals houden, in overleg met ouders, rekening met het slaapritme en de slaapbehoefte van kinderen. Het slaapritme van de jongste baby's is in de eerste maanden nog individueel. Ze groeien geleidelijk toe naar het slaapritme van de groep. Het ene kind heeft meer moeite met in slaap komen dan het andere. Om de overgang naar het slaapmoment soepel te laten verlopen, gebruiken de pedagogisch professionals herkenbare rituelen. Naarmate kinderen dit kunnen, doen zij steeds meer zelf zoals omkleden, knuffeldoek pakken, in bed gaan liggen, enzovoort. Benieuwd naar ons protocol veilig slapen? Dit ligt ter inzage op onze vestiging.

Buitenspelen

Bewegen en buiten zijn is heel belangrijk voor kinderen. Buiten kunnen ze veel ervaringen opdoen. Wij laten de kinderen elke dag buitenspelen.

Een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind

[Voorspelbaarheid is voor alle kinderen belangrijk, maar vooral voor kinderen die aan het wennen zijn of de Nederlandse taal nog niet goed begrijpen. Met een heldere dagindeling weten ze snel wat er wordt verwacht. Pedagogisch professionals maken de dagindeling begrijpelijk met weinig woorden. Ze gebruiken bijvoorbeeld rituelen, zoals liedjes zingen bij het naar buiten gaan, het opruimen of het begroeten. Daarnaast gebruiken ze dagritmekaarten met pictogrammen van de dagindeling.](#)

Altijd in dialoog.

In dialoog zijn betekent dat er interactie is tussen pedagogisch professionals en kinderen – en tussen kinderen en volwassenen onderling. De pedagogische wetenschappen onderscheiden zes interactievaardigheden. Onze pedagogisch professionals zetten die vaardigheden dagelijks in, zodat kinderen zich veilig en op hun gemak voelen en zich bij ons kunnen ontwikkelen.

De zes interactievaardigheden:

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Sensitieve responsiviteit

Sensitieve responsiviteit is reageren op wat kinderen willen, denken en voelen – door oog te hebben voor signalen, non-verbaal en verbaal, en door een kind aan te voelen. Het gaat over geborgenheid bieden, een vertrouwensrelatie aangaan en kinderen erbij laten horen in een positieve groepssfeer. Voorbeelden daarvan zijn luisteren, de aai over de bol, het oogcontact, de knipoog, interesse en nieuwsgierig zijn naar het kind. Ook gaat het bij sensitieve responsiviteit over aanmoedigen en bevestigen: kinderen de mogelijkheid geven om nieuwe dingen te ontdekken. Voorbeelden daarvan zijn belangstelling tonen, betrokken zijn bij wat het kind doet, steun bieden bij moeilijke momenten en enthousiasme van het kind delen.

Respect voor autonomie

Respect voor autonomie is kinderen de ruimte geven om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen. Respect voor autonomie is ook: kinderen de kans geven vanuit eigen interesses bezig te zijn en keuzes te maken, zelf te experimenteren en ontdekkingen te doen. Als pedagogisch professionals lokken we ideeën en initiatieven uit, betrekken we kinderen bij het bepalen van regels en afspraken, en hebben we reële verwachtingen. Kinderen voelen het wanneer ze serieus worden genomen. Dan ontwikkelen ze eigenwaarde en kunnen ze zich betrokken voelen bij de groep, het spel en de activiteiten.

Structuur bieden en leidinggeven

Door structuur te bieden orden je de wereld om kinderen heen. Alle kinderen hebben daar behoefte aan. Structuur geeft ze het houvast dat ze nodig hebben om zelfstandig aan de slag gaan. Voorbeelden daarvan zijn een overzichtelijke speelleeromgeving, een begrijpelijke dagindeling, een beperkt aantal consequente en duidelijke regels die uitgelegd worden aan kinderen, voorspelbaar en duidelijk gedrag van pedagogisch professionals en thematisch werken. Structuur bieden en leidinggeven lijkt het

tegenovergestelde van respect voor autonomie, maar ze vullen elkaar aan als ze in evenwicht zijn. Voor elke (leeftijds)groep en voor elk kind ligt dat evenwicht weer anders.

Ongewenst gedrag ombuigen naar gewenst gedrag

Hoe gaan we om met ongewenst gedrag? Kinderen willen zich geaccepteerd voelen zoals ze zijn. Inclusief hun emoties en belevingen, ook op momenten dat ze boos, druk of naar binnen gekeerd zijn. We gaan ervanuit dat het kind met zijn gedrag een bedoeling heeft, ook al is dat gedrag niet altijd effectief of gewenst. Allereerst proberen we daarom de intentie van kinderen te begrijpen. Er zijn veel redenen voor ongewenst gedrag, bijvoorbeeld niet weten dat iets niet mag, van slag zijn door een gebeurtenis, meer uitdaging nodig hebben of temperamentvol zijn. Het gedrag kan ook bij de ontwikkelingsfase horen. Het doel van ombuigen van ongewenst naar gewenst gedrag is dat het kind met (zelf)vertrouwen weer verder kan met het sturen van zijn eigen gedrag. Kinderen voelen zich ook veiliger als ze weten dat er iemand aanwezig is die ingrijpt als het even niet gaat, die ondersteunt of juist begrenst. Iemand bij wie ze kunnen checken of wat ze doen ook kan.

Er zijn veel manieren waarop pedagogisch professionals kunnen reageren op ongewenst gedrag: een non-verbale reactie geven, een grapje maken, kinderen positief herinneren aan een regel, gedrag benoemen dat gewenst is, ik-boodschappen geven over het gedrag van het kind, en soms ook negatief gedrag negeren en positief gedrag juist belonen.

Vijf stappen bij conflictoplossing

Soms hebben kinderen conflicten. Wij zien die als leermomenten voor de (sociale) ontwikkeling. Kinderen leren hun gevoel en mening te laten horen en zien. Ze leren zichzelf en de ander beter te begrijpen en oplossingen te zoeken. Daardoor leren ze sociale en morele regels. Bij een conflict zetten pedagogisch professionals vijf stappen:

1. Bij een probleem of conflict stoppen we, snel maar rustig, het ontoelaatbare gedrag. We benoemen de emoties die kinderen laten zien en geven ze zo nodig een handreiking om hun emoties op een toelaatbare manier te uiten (stoom afblazen/ruimte voor ontlading zonder dat andere kinderen zich onveilig voelen).
2. Bij kinderen die (nog) niet goed kunnen praten, vertellen we welke gebeurtenis en emoties we hebben gezien. Oudere kinderen vertellen zelf wat er is voorgevallen. We checken daarna of we het goed hebben verwoord of begrepen.
3. We geven als objectieve bemiddelaar bij jonge kinderen één of enkele compromisvoorstellen. Zo gauw kinderen het kunnen, dragen ze zelf mogelijke oplossingen aan.
4. We letten erop dat de gekozen oplossing naar tevredenheid van alle kinderen is (de beste oplossing) en we bedenken zoveel mogelijk samen hoe we die kunnen uitvoeren.
5. Daarna volgen we de kinderen een tijdje bij het spel om te zien of het compromis of de oplossing werkt.

Praten en uitleggen

Bij deze interactievaardigheid gaat het over de taal die pedagogisch professionals gebruiken als ze kinderen begeleiden én over de manier waarop we taalvaardigheid van kinderen stimuleren. Belangrijk bij praten en uitleggen is dat kinderen de ruimte krijgen voor echte (non-)verbale gesprekken, waarbij we het kind volgen en een rijke (non-)verbale omgeving zijn. Want kinderen leren taal door wat ze in hun omgeving horen.

Bij het praten en uitleggen sluiten we aan op de leeftijd, het ontwikkelingsniveau en de behoefte van kinderen. We passen ons tempo aan en bouwen onze uitleg logisch op, zodat kinderen de uitleg zo goed mogelijk begrijpen. Voor de kleinsten en voor anderstalige kinderen gebruiken we ter ondersteuning gebaren, mimiek, visualisaties (bijvoorbeeld dagritmekaarten), rituelen (bijvoorbeeld een vast liedje bij een overgangsmoment) en concrete materialen. Voor de wat oudere of meertalige kinderen gebruiken we steeds langere zinnen en meer gevarieerde woorden.

Contactinitiatieven

Alle kinderen zoeken regelmatig contact met (non-)verbale gedragingen. Die grote en kleine signalen vangen we zo vaak mogelijk op, zodat kinderen zelfvertrouwen en vertrouwen in anderen krijgen. Door kinderen vaker te zien, leren we hun contactinitiatieven kennen. Ook pedagogisch professionals nemen initiatieven tot contact. We vragen bijvoorbeeld aandacht voor een activiteit/spelimpuls of gebeurtenis, we betrekken de kinderen daarbij, of we beginnen gewoon een gezellig praatje.

Gesprekken

De balans tussen een-op-eengesprekken, kleine groepsgesprekken en gesprekken met de hele groep laten we aansluiten op de leeftijd. De onderlinge omgang is gebaseerd op plezier, aandacht, oprechte interesse, begrip, respect en duidelijkheid. Nederlands is de voertaal, maar in sommige werksituaties kan een pedagogisch professional een andere taal gebruiken in het belang van het kind. We creëren een positieve communicatieve sfeer door regelmatige beurtwisselingen – zowel een-op-een als in groepssituaties. Soms bouwen we gesprekken uit en doen we een beroep op het denkvermogen van kinderen. In een groepssituatie proberen we iedereen te betrekken bij wat er gebeurt. Wordt het gesprek afgesloten, dan laten we dat duidelijk weten. Ook kinderen geven (non-)verbaal aan wanneer het contact voor hen is afgelopen. Het is belangrijk voor kinderen dat wij dat zichtbaar opmerken.

Ontwikkeling stimuleren

De interactievaardigheid 'Ontwikkeling stimuleren' zetten we in tijdens allerlei situaties en activiteiten. Kinderen zijn van zichzelf al nieuwsgierige ontdekkers en onderzoekers, maar we stimuleren hun spelenderwijze ontwikkeling ook gericht. Daardoor kunnen ze extra stappen zetten en doen ze in alle ontwikkelingsgebieden ervaringen op, passend bij hun eigen tempo, interesses en mogelijkheden. In allerlei spelsituaties en activiteiten zien we volop didactische mogelijkheden. Per kind en per situatie kiezen we wat we doen: intenties en plannen van kinderen verwoorden of helpen uitvoeren, nieuwe materialen aanreiken bij een vertrouwd spel, een nieuw idee inbrengen bij een bestaand spel, open vragen stellen, samen oplossingen zoeken, indrukken verwerken, kinderen bij elkaar betrekken, meespelen, het spel voordoen, voorbeelden geven, instructie geven en nog veel meer. We helpen kinderen ook als ze iets nog niet helemaal alleen kunnen of durven. Kortom: we stimuleren de ontwikkeling op alle mogelijke manieren.

Voor kinderen met een VE-indicatie verplicht de wet ons om minimaal vier ontwikkelingsgebieden bewust aan te bieden. Vanuit onze visie, het pedagogisch kompas, doen we meer: alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en zijn even belangrijk. Hoe we deze ontwikkelingsgebieden stimuleren staat beschreven in bijlage 1. In dit hoofdstuk leggen we extra nadruk op de taalstimulering – als onderdeel van de interactievaardigheid 'Ontwikkeling stimuleren'. Want alle kinderen hebben taal nodig om stappen te kunnen zetten in alle andere ontwikkelingsgebieden.

Een kind moet zich veilig en op zijn gemak voelen, voordat de taalstimulering vanuit VE begint. Daarnaast moet het kind ontdekken dat praten leuk is. Is een kind nog niet gewend? Dan zoeken we vaak contact, al is het maar even. We gaan bijvoorbeeld in op wat we denken dat het kind bedoelt, we spelen non-verbale vraag- en antwoordspelletjes of we laten gezellige praat situaties met andere kinderen zien. Is een kind gewend? Dan start de actieve taalverwerving. We zorgen voor ruimte om te oefenen en een goed taalaanbod.

Ruimte om te oefenen: als kinderen taal horen, gaan ze zelf actief patronen zoeken en regels ontdekken. Ieder kind heeft een eigen aanpak. Het ene kind praat veel, het andere luistert meer. Het ene kind zoekt patronen in de taal, het andere let eerst op de klanken. We begeleiden kinderen tijdens hun spel en de gebruikelijke activiteiten. In die situaties pikken ze nieuwe woorden op en leren ze betekenissen te begrijpen. In gesprek met kinderen die het Nederlands nog moeten leren, leggen we altijd de nadruk op wat het kind bedoelt, oftewel wat het ons wil zeggen. We corrigeren het oefen-taalgebruik niet, maar geven wel in correcte zinnen antwoord. Zo kan het kind als vanzelf weer verder oefenen en blijft het plezier van het contact voorop staan.

Taalaanbod: we onderscheiden vier fasen vanaf het moment dat het kind zich op zijn gemak voelt en praten als leuk ervaart. Wenttaal, redzaamheidstaal, omgangstaal en leertaal. De woordenschat ontwikkelt zich door de fasen heen. In alle fasen is goede (non-)verbale interactie belangrijk, maar in iedere fase hebben kinderen andere (non-)verbale behoeften.

Eerste fase, wenttaal: het begrijpen van de Nederlandse taal komt op gang, maar het kind spreekt het nog niet. In de wenfase bieden we een goed passend taalaanbod, zodat het begrip van het kind kan groeien. Dat doen we bijvoorbeeld door taal aan beweging te koppelen, door steeds dezelfde zin te gebruiken als er een vast ritueel begint, en door vooral met de eerste basiswoorden te spreken. De nadruk ligt op woorden die het kind nodig heeft om zich snel op zijn gemak te voelen. In deze fase lokken we het kind niet bewust uit om al Nederlands te spreken.

Tweede fase, redzaamheidstaal: het kind begrijpt het Nederlands redelijk en het spreken is op gang gekomen. De kinderen kunnen alledaagse voorwerpen en hun eigen behoeften eenvoudig benoemen. In deze fase blijft een goed passend taalaanbod het belangrijkste. Woorden blijven zoveel mogelijk gekoppeld aan dagelijkse situaties. Daarnaast proberen we het kind uit te lokken om actief wat Nederlands te spreken. We proberen kinderen zich zekerder te laten voelen in hun initiatieven tot Nederlandstalig contact.

Derde fase, omgangstaal: het kind spreekt al redelijk Nederlands. Het gebruikt korte zinnen en kan gebeurtenissen in het heden en nabije verleden benoemen. In deze fase voeren we kleine gesprekjes. Daarin verrijken we het taalgebruik van het kind met ons taalaanbod. In deze en de volgende fase beginnen de kinderen regelmatig zelf met de interactie in het Nederlands. Bij de woordenschat letten we op de woorden die nodig zijn om mee te doen in de groep.

Vierde fase, leertaal: het kind kan praten over dingen die niet op het moment zelf aanwezig zijn, kan een verhaaltje bedenken, kan verbanden beschrijven en zich verplaatsen in de gedachten of gevoelens van een ander. Kinderen hebben in deze fase behoefte aan verbreding en verdieping van de woordenschat. Veel peuters die het Nederlands als tweede taal leren, bereiken de vierde fase in het Nederlands niet voordat ze naar school gaan.

Wij maken voor het uitbreiden van de woordenschat gebruik van:

- 1001 woordenlijst
- 200 thema woorden
- 50 basiswoorden

We differentiëren hierin door onderscheid te maken tussen absolute beginners, beginners (basiswoorden) en gevorderden (verdiepingswoorden).

Begeleiden van onderlinge interacties

Met deze interactievaardigheid sluiten we het hoofdstuk af. Als pedagogisch professionals begeleiden we de onderlinge interacties van kinderen en het groepsproces. Dat doen we met begrip, respect, interesse en duidelijkheid. Kinderen leren volop van elkaar, ze vullen elkaar aan en ze hebben plezier in samenzijn en erbij horen. We zetten ons in voor een groepssfeer waarbij ieder kind zichzelf kan zijn en mee kan doen. We praten over diverse onderwerpen en we zijn nieuwsgierig naar verschillende ideeën en meningen. Verder creëren we gezamenlijkheid door bijvoorbeeld feestjes te vieren, rituelen uit te voeren, (groeps)herinneringen te koesteren met foto's en verhalen, vriendschappen te zien en te waarderen. Zelf laten we goed voorbeeldgedrag zien. Waar het kan, laten we kinderen meedenken en beslissen. Door kinderen vaak te laten werken in kleine groepen (bijvoorbeeld bij activiteiten, eten en drinken), geven we kinderen de kans om elkaar goed te leren kennen.

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

In dit hoofdstuk: extra aspecten van het pedagogisch beleid, conform de eisen in de Wet Kinderopvang [en het Besluit basisvoorwaarden voorschoolse educatie](#).

Activiteiten waarbij de stamgroep of de stamgroepruimte verlaten wordt

Op onze vestiging verlaten de kinderen soms de stamgroep of de stamgroepruimte.

De eigen stamgroep is voor kinderen een veilige basis. Vanuit veiligheid en vertrouwen willen kinderen hun wereld vergroten en ervaren wat er achter de vertrouwde deur gebeurt. Door soms de stamgroep of de stamgroepruimte te verlaten, krijgen kinderen meer ruimte om op ontdekkingstocht te gaan of te spelen met andere kinderen.

Bij de volgende (spel)activiteiten verlaten de kinderen de stamgroep of de stamgroepruimte:

Bij gezamenlijk activiteiten van het dagverblijf, verlaten de kinderen de stamgroep om deel te nemen aan activiteiten binnen het spilcentrum. Denk hierbij aan activiteiten in de speel-/voorleesdriehoek, een centrale thema opening in de aula van de school, meedraaien in de kleuterklassen of tijdens een viering. Soms is er een uitstapje in de buurt. Er zijn gepland en spontane activiteit buiten de stamgroep.

Als kinderen de stamgroep of stamgroepruimte verlaten, dan is dat als volgt geregeld:

Als kinderen de stamgroep / stamgroepruimte verlaten dan is dit onder leiding van hun eigen pedagogisch professional. Mocht het door omstandigheden voorkomen dat een kind gaat spelen buiten zijn/haar stamgroep zonder de vaste pedagogisch professional, dan worden de kindgegevens overgedragen aan de desbetreffende collega's. We maken te allen tijde een verantwoorde keuze met oog op het welzijn van het kind, die vooraf is afgestemd en goedkeuring heeft gehad van de ouders.

Extra opvang afnemen

Ouders hebben bij ons de mogelijkheid voor het afnemen van extra opvang.

Kinderen komen meestal op vaste dagen naar de dagopvang. Dat is belangrijk voor de stabiliteit van de groepen, het veilige en vertrouwde gevoel van de kinderen en daarmee de pedagogische kwaliteit. Soms kan het voorkomen dat ouders extra opvang nodig hebben. Het toekennen van extra opvang is afhankelijk van hoeveel plaats er is op de groep. Extra opvang vraagt een ouder aan via het ouderportaal. In het ouderportaal kan de ouder aangeven tot wanneer hij/zij een toezegging kan ontvangen. Zonder aanpassing verwijdt het systeem de aanvraag automatisch de avond van tevoren.

Bij het afwijzen/toekennen van de aanvraag houden wij rekening met het kindaanantal van de groep, de groepssamenstelling, de vaste gezichten en de teamformatie.

Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Volgens de Wet Kinderopvang moet er per vestiging vijftig uur per jaar beschikbaar zijn voor pedagogisch beleid en tien uur per fte voor coaching. De pedagogisch beleidsuren zijn bestemd voor de totstandkoming en uitvoering van beleidsvoornemens (zie pedagogische kwaliteit, onze focus voor dit jaar). De coachinguren worden ingezet om pedagogisch professionals te coachen bij hun werkzaamheden.

Het wettelijk kader voorschoolse educatie vraagt een extra inzet van pedagogisch beleidsmedewerkers. Het betreft tien uur per VE-geïndiceerd kind. Die uren worden direct ingezet op de vestiging, voor coaching van medewerkers of voor pedagogische of VE-beleidsontwikkeling.

Bovenstaande uren hebben we als volgt verdeeld, waarbij alle medewerkers (inclusief flexmedewerkers en invallers) minimaal eenmaal per jaar coaching ontvangen. De uren zijn vastgesteld op peildatum 1 januari.

Vormgeving pedagogische beleidsvoornemens	- 50 uur, vestigingsmanager
Vormgeving coaching van medewerkers	- 166,11 uur, pedagogisch coach
Vormgeving van de verhoging kwaliteit van de voorschoolse educatie	Aantal kinderen op peildatum 1 januari 2025 : 13 - 130 uur, pedagogisch coach:

Coaches verdelen hun uren over bijvoorbeeld werkoverleg, kind-besprekingen, inspiratiebijeenkomsten, samen formuleren van pedagogische doelen, evaluatie van pedagogische doelen en coaching on the job met teams. Coaches en managers streven gezamenlijk naar een zo efficiënt mogelijke inzet.

VE-opleidingsplan en coachingsplan

Pedagogisch professionals moeten hun VE-kennis en -vaardigheden jaarlijks onderhouden. We stellen ieder jaar een opleidingsplan en coachingplan op en voeren dat uit. Na afloop evalueren we het plan, de uitvoering en de behaalde doelstellingen. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Werken met programma's voor voorschoolse educatie.
- De ontwikkeling stimuleren van het jonge kind, in het bijzonder op de gebieden van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.
- De ontwikkeling volgen van peuters en het aanbod van voorschoolse educatie daarop afstemmen.
- Ouders betrekken bij het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen.
- De voorschoolse educatie inhoudelijk laten aansluiten op de vroegschoolse educatie vanaf 4 jaar én zorgdragen voor een zorgvuldige overgang van voorschoolse naar vroegschoolse educatie.

960 VE-uren verdelen in de periode van 2½ tot 4 jaar

Onderstaande tabellen laten zien hoe we de 960 VE-uren op onze vestiging verdelen over de dagen en weken. Het VE-aanbod omvat niet meer dan 6 uur per dag.

Op onze peuterwerkgroep Vlinders hebben wij op maandag, dinsdag, donderdag, vrijdag een VE-aanbod. Een peuter met VE-indicatie neemt deel aan het VE-aanbod op de volgende manier:

Aantal weken per jaar dat het kind een VE-aanbod wordt aangeboden	Tijdstip waarop het VE-aanbod aan het kind wordt aangeboden	Aantal dagen per week dat het kind met een VE-indicatie minimaal het VE-aanbod bij ons volgt	Aantal uren VE-aanbod per week dat een kind met VE indicatie minimaal bij ons volgt
40 weken	8.30 uur t/m 12.30 uur	2 dagen	8 uur per week (niet geïndiceerde peuters)
40 weken	8.30 uur t/m 12.30 uur	4 dagen	16 uur per week (geïndiceerde peuters)

Op onze dagopvanggroep Rupsen hebben wij op maandag, dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag per week een VE-aanbod. Een peuter met VE-indicatie neemt deel aan het VE-aanbod op de volgende manier:

Aantal weken per jaar dat het kind een VE-aanbod wordt aangeboden	Tijdstip waarop het VE-aanbod aan het kind wordt aangeboden	Aantal dagen per week dat een kind met een VE-indicatie minimaal het VE-aanbod bij ons volgt	Aantal uren VE-aanbod per week dat een kind met VE indicatie minimaal bij ons volgt
52 weken	Tussen 09.00 en 13.00 uur.	Minimaal 2 dagdelen	8 uur per week (niet geïndiceerde peuters)
52 weken	Tussen 09.00 en 13.00 uur. <i>Op deze momenten wijken wij niet af van de BKR.</i>	Minimaal 4 dagdelen	16 uur per week (geïndiceerde peuters)

Ons VE-programma

Het VE-programma geeft ons inspiratie en houvast bij het vormgeven van ons VE-beleid. We gebruiken het programma om de ontwikkeling van kinderen gestructureerd en samenhangend te stimuleren.

Onze vestiging werkt met: **Startblokken**

De werkwijze van de methode Startblokken vormt de basis van onze peutergroepen. Wij vinden een rijke en taalvaardige leeromgeving erg belangrijk. Zowel bij de peutergroep Rupsen als bij peuterwerkgroep Vlinders wordt de werkwijze van Startblokken toegepast en werken we thematisch. Het VE aanbod vindt plaats bij de Vlinders.

Korte beschrijving van het programma

Op deze vestiging wordt gewerkt met voorschoolse educatie waarin de ontwikkeling van kinderen op speelse wijze wordt gestimuleerd. We maken daarbij gebruik van de methode Startblokken.

Startblokken staat voor een brede aanpak bij de ontwikkeling van jonge kinderen, waarbij spel de basis is. De pedagogisch professional doet hier op het juiste moment aan mee. De nadruk in dit programma ligt sterk op het initiatief en de denkkracht van de kinderen. Hun spel is de eerste inspiratie voor de activiteiten, thema's en spelimpulsen die de pedagogisch professionals bieden.

Wat houdt Startblokken in?

Startblokken is opgebouwd uit vier bouwstenen voor de ontwikkeling van alle jonge kinderen. Deze vier bouwstenen moeten met elkaar in balans zijn:

- Betrokkenheid: hoe betrokken zijn de kinderen bij de activiteit?
- Betekenis: wat zegt het de kinderen, sluit het aan bij hun leefwereld?
- Bedoelingen: wat wil de pedagogisch professional bereiken met deze activiteit?
- Bemiddeling: waar laat de pedagogisch professional het kind zelf ontdekken en waar geeft hij/zij meer sturing?

Werkwijze

Er wordt gewerkt met thema's. De thema's sluiten aan bij de belevingswereld van de kinderen. Een thema duurt ongeveer vier tot zes weken. Tussen twee thema's is er sprake van een 'overgangswEEK'. De kinderen kunnen loskomen van het oude thema en de pedagogisch medewerkers zijn achter de schermen al aan het werk voor het volgende thema.

Bij Startblokken zijn de thema's niet al uitgewerkt. De pedagogisch medewerkers denken zelf na over betekenisvolle thema's, werkwijze, activiteiten en materialen. Betekenisvolle thema's zijn thema's die dichtbij de kinderen staan en herkenbaar zijn voor hen. De activiteiten sluiten aan bij het ontwikkelingsniveau en de initiatieven van de kinderen.

Achteraf kunnen de pedagogisch medewerkers vaststellen of alles wat ze gedaan hebben, inderdaad betekenisvol was door goed te kijken naar de kinderen: hoe is de betrokkenheid en het welbevinden? Vooraf aan de activiteiten worden doelen (bedoelingen) gesteld, zodat een kind zich verder kan ontwikkelen. Tijdens de activiteit blijft de pedagogisch medewerker kijken naar de kinderen en naar wat zij nodig hebben. Misschien wat de uitleg van de activiteit niet voldoende, kunnen er beter andere materialen worden gebruikt of toegevoegd, of moet een pedagogisch medewerker meespelen zodat de kinderen beter tot spel komen (bemiddelende rol).

Er is sprake van een hoge kwaliteit van de activiteit als de kinderen gedurende een langere tijd met een hoge betrokkenheid bezig zijn. Zo is de activiteit betekenisvol en stimuleert het de kinderen in hun ontwikkeling.

In de dagplanning wordt een dagritmestructuur vastgelegd. Elke dag kent terugkerende activiteiten. Dat geeft de kinderen een gevoel van veiligheid en houvast. Aan de hand van dagritmekaarten maken we de structuur van de dag zichtbaar voor de kinderen. Jonge kinderen kunnen nog niet klok kijken en hebben vaak nog weinig besef van tijd. Kinderen kunnen zich erg onveilig voelen als ze niet weten waar ze aan toe zijn. Er is veel tijd voor spel en vrij spelen. De pedagogisch medewerkers zorgen voor gevarieerde activiteiten en voor een goede afwisseling.

De dagritmekaarten zijn niet alleen geschikt om vooruit te kijken, maar ook om terug te kijken. Kinderen kunnen bijvoorbeeld met behulp van de kaarten aan hun ouders vertellen wat zij die dag allemaal hebben gedaan. Niet alle activiteiten worden met de hele groep gedaan; er wordt juist bewust gewerkt in kleine groepen. Pedagogisch medewerkers kunnen dan beter inspelen op de ontwikkeling van de kinderen en de hulp en begeleiding beter afstemmen.

Rijke speellearomgeving

Wij vinden het belangrijk dat de groepsruimte is afgestemd op de activiteiten en past binnen de werkwijze van Startblokken. Hierin is de inrichting van de groepsruimte van belang:

- De groepsruimte is uitdagend en uitnodigend
- Er is veel te zien en te doen voor kinderen. De ruimte is ingedeeld in hoeken, bijvoorbeeld bouwhoek, huishoek, leeshoek en themahoek. De hoeken worden door de pedagogisch medewerkers aangepast aan het thema: materialen worden toegevoegd of verwijderd. Dat maakt de hoeken voor kinderen tegelijkertijd herkenbaar en uitdagend.
- Er is structuur en overzicht. Spullen hebben een vaste plek en zijn gelabeld. Middels een foto met geschreven woord is zichtbaar wat er in een bak of kast te vinden is en wat hier dus opgeborgen moet worden. Dit bevordert de zelfstandigheid. Kinderen kunnen materialen zelf vinden en deze zelf weer opruimen.

Startblokken en ouders

Ook ouderbetrokkenheid is belangrijk, omdat de ontwikkeling van jonge kinderen voor een belangrijk deel thuis plaatsvindt. Bij elk thema hoort een ouderbrief met informatie over welk thema centraal staat. Ook staan hier tips in om op een leuke manier met het onderwerp bezig te zijn en kinderen te stimuleren zich verder te ontwikkelen. Denk hierbij aan het voeren van gesprekjes, versjes, liedjes of suggesties voor prentenboeken. Voor we een thema starten, kan aan ouders gevraagd worden om te zoeken naar spullen die aansluiten bij een thema. Zodat we de omgeving nog rijker kunnen maken, of om activiteiten mee te doen. Dit kunnen spullen zijn die ouders te leen aanbieden, of spullen waar zij niets meer mee doen en die zij willen afstaan.

Bijzonderheden van onze vestiging

Er wordt op de peuterwerkgroep Vlinders wekelijks op donderdag een extra PM-er ingezet voor 3 uur middels boven formatieve uren, gesubsidieerd door de gemeente. Het doel is om de VE geïndiceerde kinderen extra taalstimulerende activiteiten aan te bieden.

De VE geïndiceerde kinderen worden individueel of in een groepje van max. 3 kinderen apart begeleid door (de extra PM-er/vaste PM-er van de groep). Ze worden ingedeeld in een groepje op basis van absolute beginners en beginners.

Voor absolute beginners ligt de focus op het aanleren van woorden waarmee de kinderen hun gevoelens en behoeftes duidelijk kunnen maken. Deze woorden zijn te vinden in de eerste 50 basiswoorden-lijst. Voor beginners ligt de focus op het uitbreiden van de woordenschat. Hierin worden ook de themawoorden gebruikt i.c.m. de 50 basiswoorden.

We bieden per thema extra activiteiten aan de VE geïndiceerde kinderen, (zoals interactief een boek voorlezen, grote afbeeldingen/plaatjes doornemen en woordkaarten). Dit doen we passend binnen de belevingswereld van de peuter.

Specifieke VE-eisen in onze gemeente

De voorschool verzorgt VE peuteropvang op vaste momenten waaraan kinderen vanaf 2 1/4 jaar in horizontale groepsamenstellingen aan deelnemen.	Hierover is informatie terug te vinden bij het onderdeel <i>stamgroepen</i> .
Het te verzorgen VE aanbod heeft een omvang van 8 uur per week voor niet-geïndiceerde peuters en 16 uur voor geïndiceerde peuters gedurende maximaal 40 schoolweken. De 8 uur wordt aangeboden op minimaal 2 dagen per week en maximaal 6 uur per dag, de 16 uur op minimaal 3 dagen per week en maximaal 6 uur per dag.	Dit is terug te vinden bij het onderdeel <i>960 uur te verdelen over anderhalf jaar</i> .
De voorschool hanteert een op het leerlingvolgsysteem van de basisschoolpartner afgestemd kindvolgsysteem.	De locatie maakt gebruik van het Volgsysteem KIJK! Zodra kinderen overgaan naar de basisschool wordt de informatie met elkaar gedeeld tijdens een warme overdracht.
Er wordt beredeneerd aantoonbaar op de individuele ontwikkeling gerichte activiteiten aangeboden, waarbij gewerkt wordt aan de 4 ontwikkelingsdomeinen zoals beschreven door SLO (sociaal-emotioneel, taal, rekenen, motoriek).	Deze informatie is terug te vinden bij het onderdeel <i>beredeneerd werken</i> . Ook is dit terug te vinden in de themaplanning en het groepsplan. Zie hiervoor de groepsmap.
Er wordt beredeneerd aantoonbaar op groepsniveau gerichte activiteiten aangeboden, waarbij gewerkt wordt aan de 4 ontwikkelingsdomeinen zoals beschreven door SLO (sociaal-emotioneel, taal, rekenen, motoriek).	Deze informatie is terug te vinden bij het onderdeel <i>beredeneerd werken</i> . Ook is dit terug te vinden in de themaplanning en het groepsplan. Zie hiervoor de groepsmap.
In het pedagogisch plan is (zo concreet en toetsbaar mogelijk) de wijze waarop integratie van peuters met en zonder indicatie wordt bevorderd (samen leren en spelen) beschreven.	De pedagogisch professionals zijn zich erg bewust van hun voorbeeldrol hierin en zetten taal bewust in gedurende dag.
De voorschool handelt in praktijk conform beschreven wijze waarop integratie van peuters met en zonder indicatie wordt bevorderd.	In onze dagstructuur zijn de volgende activiteiten opgenomen: • Kringactiviteit, hierbij sluiten alle kinderen aan(zowel mét als zonder VE indicatie) • Geleide activiteit in de kleine groep: Activiteiten in de kleine groep begeleid door een van de pedagogisch professionals. Hierbij kiezen we er regelmatig voor om kinderen bewust samen te voegen (zowel mét als zonder VE indicatie), zodat zij elkaar kunnen versterken in het spel. • Ongeleide activiteiten: Hierbij maken kinderen zelf de keuze om een activiteit uit te voeren in bijv. Een bepaalde

	hoek. Hierbij sluiten andere kinderen aan (zowel VE als niet VE). Het ongeleide spel wordt ook vaak vooraf gepland, waardoor kinderen mét VE indicatie en zonder VE indicatie bewust samenspelen.
Er is per SPILcentrum een actueel integraal ouderbeleidsplan voorschool/vroegschool.	Bij <i>Opvoeden doen we samen</i> vindt u informatie over onze samenwerking binnen het SPILcentrum. Ook hebben wij binnen het SPIL een gezamenlijk ouderbeleid.
De voorschoolse instelling heeft schriftelijk vastgelegd hoe pedagogisch medewerkers met de aanvullend beschikbare voorbereidings – en evaluatietijd (voor – en nawerk) om dienen te gaan en handelen daar ook naar. Uit de schriftelijke vastlegging blijkt dat sprake is van planmatig (plan-do-check-act), op het verbeteren van de <u>pedagogische didactische aanpak gericht, handelen.</u>	Dat beschrijven wij bij <i>pedagogisch en praktijk evalueren en borgen</i> en bij <i>Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar.</i> Hier zijn ook het VE opleidingsplan en het VE coaching plan aan gekoppeld
Onderwijs als eerste verantwoordelijk voor: - pedagogisch en didactische lijn voor en vroegschool. - Een jaarplan SPIL - VE verbeterplan Er is sprake van een vastgelegde samenwerking met een SPILcentrum of basisschool. De voorschool kan deze samenwerking aantonen via bovengenoemde plannen.	Bij <i>doorgaande lijn met school</i> vindt u hierover meer informatie.

Specifieke VE-eisen in onze gemeente

Er wordt per groep wekelijks een extra PM-er ingezet voor 3 uur middels boven formatieve uren. Het doel is om de VE geïndiceerde kinderen extra taalstimulerende activiteiten aan te bieden.

De VE geïndiceerde kinderen worden individueel of in een groepje van max. 3 kinderen apart begeleid door de extra PM-er en/of vaste PM-er van de groep. Ze worden ingedeeld in een groepje op basis van absolute beginners en beginners.

Voor absolute beginners ligt de focus op het aanleren van woorden waarmee de kinderen hun gevoelens en behoeftes duidelijk kunnen maken. Deze woorden zijn te vinden in de eerste 50 basiswoorden-lijst. Voor beginners ligt de focus op het uitbreiden van de woordenschat. Hierin worden ook de themawoorden gebruikt i.c.m. de 50 basiswoorden.

We bieden per thema extra activiteiten aan de VE geïndiceerde kinderen, (zoals interactief een boek voorlezen, grote afbeeldingen/plaatjes doornemen, woordkaarten/memory spellen). Dit doen we passend binnen de beleevingswereld van de peuter.

Hiernaast worden de ouders van de VE-geïndiceerde kinderen voorafgaande aan een thema geïnformeerd over het thema. Ouders krijgen uitleg over onze werkwijze, activiteiten aanbod en hoe zij hun kinderen thuis verder kunnen stimuleren in hun taalontwikkeling.

Bijlage 1.

De ontwikkelingsgebieden op een rij

Bij Wij zijn JONG willen we kinderen brede ervaringen op laten doen, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot creatieve denkers en doeners. Die ontwikkeling is voortdurend aan de gang. En alle stappen die de kinderen zetten, doen ertoe voor ons. Lees de voorbeelden per ontwikkelingsgebied en zie de kinderen groeien – van 0 tot en met 12 jaar en ouder.

De acht ontwikkelingsgebieden:

1. **De sociale en emotionele ontwikkeling.** Van goed in je vel zitten, je veilig voelen en welbevinden naar vertrouwen hebben in jezelf en anderen, samenzijn, samen spelen, belangstelling hebben voor elkaar, samen genieten, samen delen, keuzes maken, plannetjes maken en terugkijken, troosten en getroost worden, samen vieren, samen regels maken, afspraken nakomen, onenigheid oplossen, opkomen voor jezelf en de ander, je identiteit vormen door vergelijking, verantwoordelijkheid voor elkaar dragen, participeren, anderen accepteren en met anderen omgaan, competitie, genieten van elkaar, samenwerken, etc.
2. **De motorische ontwikkeling.** De grote en de kleine motoriek. Van het pakken van je voetje naar om kunnen draaien, kruipen, lopen, balanceren, de bal rollen, strepen zetten met de kwast, een autootje laten rijden, een trein vastmaken, lopen over een streep, fietsen, dansen, schrijven, fluiten, voetballen, turnen, bouwen met fijne materialen, etc. Bij het stimuleren van de grote motoriek bieden we veel bewegingsruimte in de verschillende speelhoeken van de binnen- en buitenruimte. Ook bieden we bewust activiteiten aan die beweging uitlokken.
Bij de kleine motoriek hebben we aandacht voor ervaringen als: jezelf of de pop aan-en uit kleden, knopen en ritsen van jezelf of verkleedkleden open en dichtdoen, veters strikken, puzzelen met kleine en grote blokken, bouwen met losse en verbindende blokken, manipuleren met dieren en auto's, scheuren, knippen, vouwen en tekenen.
3. **Taal en communicatie/taalvaardigheid.** Van horen, huilen, kijken en brabbelen, naar luisteren, praten, een gesprek voeren, rijmen, lezen, schrijven, gedichtjes maken, verhalen bedenken en informatie tot je nemen.
Taal is een middel om uit te drukken en met anderen te delen wat je ervaart, voelt, denkt of wilt. Taal omvat spraak, dus het beheersen van klanken. Bij passieve taal gaat het om het vlot verstaan van dialogen, opdrachten, liedjes, verhalen, toneelstukjes en filmpjes.
4. **Rekenprikkel.** Van 'daar pas ik wel tussen' naar meten van de hoogte, breedte en diepte. Van rekening houden met één eigenschap tegelijk naar rekening houden met meer eigenschappen. Van willekeurig tellen van de getallen 1, 2, 7, 5, 10 naar het uitrekenen van $4 \times 12 = 48$. Van drie blokken op

elkaar zetten naar werken vanuit een bouwtekening tot er een kasteel staat. Van verschil voelen tussen zacht, hard, nat, droog, licht en zwaar naar onderscheid maken tussen kleuren, vormen, structuren, hoeveelheden, etc. We grijpen ontwikkelkansen die zich voordoen bij praktische zaken en spelsituaties zoals, opruimen van speelgoed en het tafeldekken. We bieden een speelruimte en activiteiten aan die uitnodigen om eigenschappen van voorwerpen te onderzoeken (groot-klein, zwaar-licht, dik-dun, lang-kort, hoog-laag) en patronen te ontdekken, we zingen liedjes en versjes waarin maat en ritme worden ervaren en getalsnamen voorkomen, we bieden materialen aan waarbij kinderen kunnen meten en sorteren en we lokken rollenspel uit waarbij kinderen o.a. leren omgaan met (en imiteren van) kopen, verkopen en betalen.

5. **Muzikale en beeldende expressie.** Van geluiden horen, muziek luisteren, beelden en bewegingen zien en maken naar zingen, dansen, tekenen, schilderen, kleien, kleuren, structuren zien, composities maken, etc.
6. **Morele ontwikkeling en begrijpen van de sociale wereld.** Van voelen dat we van je houden en dat je erbij hoort naar voelen en weten dat je wordt gewaardeerd, nadenken over wat wel en niet mag en waarom, nadenken over wat een 'goed' mens is, nadenken over de verschillen tussen mensen, respecteren van anderen, etc.
7. **Verstandelijke ontwikkeling/denkontwikkeling.** Van doen, ervaren en ontdekken naar steeds meer concrete kennis van de mens en de wereld om je heen, abstracte begrippen, filosofische wijsheden, begrijpen van de fysische wereld – van zandkorrel tot sterrenstelsel – en de levende natuur, begrijpen hoe voorwerpen zich gedragen in allerlei situaties en combinaties met elkaar (bijvoorbeeld het effect van water op papier), de effecten van handelingen op objecten kunnen voorspellen (bijvoorbeeld hoe de bal gaat rollen), vertrouwd raken met allerlei technische en digitale middelen en -toepassingen etc.
8. **Zelfsturing en ondernemingszin.** Van willekeurig exploreren naar bewust voor je spel kiezen. Van weten wat je wilt naar initiatief nemen en stappen zetten om je doel te bereiken. Van met wilskracht iets oppakken, doelen stellen en keuzes maken naar scenario's voor acties verzinnen, afstand kunnen nemen en leren uit ervaring. Van leren omgaan met moeilijkheden en obstakels naar problemen oplossen.

Bijlage 2.

Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

De ingevulde formulieren uit deze bijlage zijn een integraal onderdeel van dit pedagogisch werkplan.

- Formulier overzicht beroepskrachten in opleiding, stagiairs en vrijwilligers
- Formulier akkoordverklaring opvang in een 2^e stamgroep in de dagopvang
- Formulier mentorschap (of digitaal via Konnect)
- [Formulier themaplanning VE](#)
- [Formulier evaluatie themaplanning VE](#)
- Formulier beschrijving rollen pedagogisch beleidsadviseur, beleidsmedewerker en pedagogisch coach
- Formulier overzicht jaarlijkse coaching en opleiding
- Formulier adviesaanvraag OC pedagogisch werkplan

Bijlage 3.

Begrippenlijst

VE

VE staat voor Voorschoolse Educatie en is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Het doel is om peuters met een mogelijke (taal)achterstand, ook wel 'doelgroepkinderen' genoemd, beter voor te bereiden op de basisschool.

LRK-nummer

Unieke registratienummer voor iedere kinderopvangvestiging. Dit nummer is opgenomen in het Landelijke Register Kinderopvang.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal kinderen in de groep.

Bijlage 4.

Gebruikte literatuur

Boonstra, M. & IJ. Jepma (2016). *Lerenderwijs. Samenwerken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang*, Springer Media B.V.

Fukkink, R., redactie (2017). *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang*. BKK. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

GGD GHOR Nederland & Nederlands Jeugdinstituut (NJI), *Veldinstrument observatie pedagogische praktijk kindercentra en peuterspeelzalen december, 2014* Utrecht.

Hoex, J., (2010). *Een solide basis voor positief jeugdbeleid*. Nederlands Jeugdinstituut.

ISSA, VBJK, Mutant (2016) *Europees kader voor kwaliteit (*Nederlandse samenvatting)* - European Quality Framework ECEC/ EQF.

Keulen, van, A., Leseman, P., Wanningen, K. & Kool, C. (2015). *Kwaliteitskader voor educatie van het jonge kind*. Nuvoorlater.nl

Keulen, A. van & E. Singer (2012), *Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Laevers, F., Silkens, K., & Declercq, B. (2020). *Ervaringsgericht werken in de voorschoolse kinderopvang*. Lannoo.

Laevers, F., Buyse, E., Daems, M. Declercq, B. (2016). *Welbevinden en Betrokkenheid als toetsstenen voor kwaliteit in de kinderopvang* (Uitgave kennisdossier kinderopvang BKK). Utrecht: BKK.

Landelijk Pedagogenplatform Kindercentra (2017). *Bouwstenen voor een pedagogisch kwaliteitskader Kinderopvang*.

Leseman, P., Veen, A. redactie (2016). *Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit voorschoolse instellingen. Resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek*. Kohnstamm Instituut.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2009). *De NCKO kwaliteitsmonitor*. SWP.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2012). *De kwaliteitsmonitor BSO*. SWP Amsterdam.

Riksen -Walraven, M. (2000). *Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang*. Vossiuspers AUP, Amsterdam.

Schreuder, L., M. Boogaard, R. Fukkink & J. Hoex (2011), *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Singer, E., & De Haan, D. (2021)). *Speels, liefdevol en vakkundig*. SWP.

Singer, E. & L. Kleerekoper (2009), *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Elsevier gezondheidszorg, Maarssen.

Singer, E., Van Keulen, A., Saiz, A. B., & Roetman, A. (2012). *Samen verschillend*. Reed Business Education.

Strik, A., Schoemaker, J., (2018) *Interactievevaardigheden. Een kindvolgende benadering*. Bon Stafleu van Loghum, Houten.

